

Rendes tiszte

Hivatalos használatra!

ELŐTERJESZTÉS

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA 1985. ÉVI
RENDES KÖZGYŰLÉSÉHEZ
ÚJ HAZAI AKADÉMIAI TAGOK MEGVÁLASZTÁSÁRA

Hivatalos használatra!

E L Ő T E R J E S Z T É S

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA 1985. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉHEZ

UJ HAZAI AKADÉMIAI TAGOK MEGVÁLASZTÁSÁRA

Előzetes közlés

ELŐZETES KÖZLÉS

A HUNGÁR KÖZLEKEDÉSTUDOMÁNYI AKADÉMIA 1983. ÉVI KÖZLEMÉNYEI

ANNAKTÖRÖKSZÁMOK HUNGÁR KÖZLEKEDÉSTUDOMÁNYI AKADÉMIA

F. k.: Dr. Thész János
Hozott anyagról sokszorosítva
8515569 MTA Sokszorosító, Budapest. F. v. dr. Héczey Lászlóné

E l ő t e r j e s z t é s

a Magyar Tudományos Akadémia 1985. évi rendes közgyűléséhez
uj hazai akadémiai tagok megválasztására

I.

Az Elnökség javaslata

Az MTA tudományos testületeinek ügyrendje szerint az Elnökség a tudományos osztályok javaslata alapján ötvenként két alkalommal tesz előterjesztést a közgyűlésnek új hazai tagok választására /Ügyrend 2. pont/. A folyó ötéves ciklusban - másodizben - az 1985. évi közgyűlésen válik esélyessé új hazai akadémiai tagok megválasztása. Erre figyelemmel a tudományos osztályok - az Alapszabály vonatkozó rendelkezéseinek megtartásával - javaslatokat tettek új rendes és levelező tagok megválasztására.

Az Elnökség - az 1985. évi tagválasztás előkészítésére kiküldött bizottság véleményének meghallgatása után, titkos szavazás alapján - alakította ki a közgyűlés elé terjesztendő javaslatát új hazai akadémiai tagok megválasztására, s azt az alábbi megjegyzésekkel terjeszti ezennel a közgyűlés elé:

1. Javaslata kialakításánál az Elnökség mérlegelte az egyes tudományos osztályok helyzetében az előző tagválasztás /1982/ óta bekövetkezett változásokat; a jelöltek által az osztályokon elnyert impresszív szavazattöbbséget; a jelöltek nemzetközi színvonalu, nagyfontosságú tudományos eredményeit; valamint aktiv tudománypolitikai, tudományszervezői tevékenységét. Az Elnökség szem előtt tartotta a fiatalítás szempontjait, valamint azt, hogy a lehetőségek keretein belül női jelöltek is szerepeljenek.
2. Az Alapszabály IV. fejezet 6.§ /8/ bekezdése szerint "az Akadémia 75 évesnél fiatalabb tagjainak száma leg-

feljebb 200 lehet". Ennek megfelelően az Elnökség - mivel határozata időpontjában a 75 évesnél fiatalabb akadémiai tagok száma 176, így jogszerűen legfeljebb 24 olyan új levelező tag megválasztására tehetne előterjesztést a közgyűlésnek, akiknek a kora a 75. életévet nem haladja túl. Az Elnökség fentiek figyelembevételével 23 olyan új levelező tag megválasztására tesz javaslatot a közgyűlésnek, akik 75 évnél fiatalabbak.

3. Az elnökségi javaslatnak megfelelően készültek el a közgyűlésen sorra kerülő titkos szavazáshoz a szavazólapok. Ezekben 30 rendes tagságra ajánlott személy, továbbá 26 levelező tagságra ajánlott személy neve szerepel /melyből 3 személy 75 évesnél idősebb/, akiket az Elnökség megválasztásra javasol.
4. A rendes taggá javasolt személyeket illető ajánlásokat az előterjesztés II. része, a levelező tagok adatait az anyag III. része tartalmazza. A levelező taggá javasolt személyekkel kapcsolatos ajánlások a Magyar Tudomány c. folyóirat 1984. évi 10-11. számában található. A publikációs jegyzékek az Elnökségi Titkárságon és a közgyűlés helyszínén tekinthetők meg.

Az Elnökség javasolja, hogy a közgyűlés válassza meg az alább felsoroltakat:

RENDES TAGNAK

1. Imre Samu	I. Osztály
2. Papp Ferenc	I. Osztály
3. Pándi /Kardos/ Pál	I. Osztály
4. Tőkei Ferenc	I. Osztály
5. Ujfalussy József	I. Osztály
6. Garas Klára	II. Osztály
7. Hermann István	II. Osztály
8. Kosári Domokos	II. Osztály
9. Székely György	II. Osztály
10. Berényi Dénes	III. Osztály
11. Csikai Gyula	III. Osztály
12. Kátai Imre	III. Osztály
13. Kiss Dezső	III. Osztály
14. Lovász László	III. Osztály
15. Prékopa András	III. Osztály
16. Láng István	IV. Osztály
17. Magyar János	IV. Osztály

18.	Antoni Ferenc	V. Osztály
19.	Halász Béla	V. Osztály
20.	Nász István	V. Osztály
21.	Czibere Tibor	VI. Osztály
22.	Lukács József	VI. Osztály
23.	Hardy Gyula	VII. Osztály
24.	Nagy Ferenc	VII. Osztály
25.	Dénes Géza	VIII. Osztály
26.	Jermy Tibor	VIII. Osztály
27.	Falusné Szikra Katalin	IX. Osztály
28.	Simai Mihály	IX. Osztály
29.	Kapolyi László	X. Osztály
30.	Kliburszkyne Vogl Mária	X. Osztály

LEVELEZŐ TAGNAK

1.	Ancsel Éva	II. Osztály
2.	Juhász Gyula	II. Osztály
3.	Kardos Lajos ^{x/}	II. Osztály
4.	Makkai László	II. Osztály
5.	Pataki Ferenc	II. Osztály
6.	Daróczy Zoltán	III. Osztály
7.	Kroó Norbert	III. Osztály
8.	T. Sós Vera	III. Osztály
9.	Zawadowszky Alfréd	III. Osztály
10.	Barabás Zoltán	IV. Osztály
11.	Horn Péter	IV. Osztály
12.	Klement Zoltán	IV. Osztály
13.	Eckhardt Sándor	V. Osztály
14.	Simonovits István ^{x/}	V. Osztály
15.	Vizi E. Szilveszter	V. Osztály
16.	Csurgay Árpád	VI. Osztály
17.	Finta József	VI. Osztály
18.	Forgó László ^{x/}	VI. Osztály
19.	Keveczky László	VI. Osztály

---

x/ 75. életévét betöltötte!

20. Székely György	VIII. Osztály
21. Vida Gábor	VIII. Osztály
22. Herczegh Géza	IX. Osztály
23. Hoch Róbert	IX. Osztály
24. Biró Péter	X. Osztály
25. Mészáros Ernő	X. Osztály
26. Bökönyi Sándor	Interdiszciplináris javaslat

Budapest, 1985. március

Szentágothai János s.k.
elnök

II.

A RENDES TAGOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

IMRE SAMU

Születési hely: Felsőőr év: 1917.

Szükebb szakterülete: Magyar nyelvjáráskutatás, magyar nyelv-történet

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1976.

Jelenlegi munkahelye: MTA Nyelvtudományi Intézete

Beosztása: intézeti igazgatóhelyettes

A magyar nyelv-tudomány egyik vezető egyénisége. Kutatási területe a speciális magyar nyelv-tudományhoz kötődik, s elsősorban a nyelvhasználati változatok /nyelvjárások, regionális köznyelv/ vizsgálatára összpontosul; de emellett kiterjed nyelv-történeti, fonetikai-fonológiai, tudomány-történeti kérdéskörökre is. Egyik szerkesztője volt a magyar nyelvjáráskutatás legnagyobb vállalkozásának, "A magyar nyelvjárások atlasza" 6 kötetének /V. 1976., VI. 1977., Mutató 1980/. Számos, e tárgykörből vett cikke, tanulmánya közül kiemelendők: Die innere Bewegung der ungarischen Dialekte der Gegenwart /Acta Linguistica XXVII./; Tudomány-történeti kérdések a magyar dialektológiában /I. Osztály Közleményei XXX./; A magyar nyelvjárások néhány fonológiai kérdése /Magyar Fonetikai Füzetek V./; Egy fogalomkör nyelv-járási megnevezésének típusai /Magyar Nyelv LXXVII./.

Vizsgálatait mélyreható anyagismeret, problémalátás, módszeresség, elméleti igényesség, új utak keresése jellemzi. A magyar nyelvjáráskutatásban jelentékenyen továbbfejlesztette az annak idején Laziczius Gyulától kezdeményezett fonológiai irányzatot. A magyar nyelvjárások tipizálása terén alapvető megállapításokat tett, amelyek azóta a dialektológusok körében általános elfogadást nyertek. A regionális köznyelvi kutatások szorgalmazásával hathatósan előmozdította a hazai nyelvjáráskutatás tematikai és módszertani továbbfejlesztését. A szerkesztésében megjelent "Tanulmányok a regionális köznyelviség köréből" /1979/ első összefoglaló jelentkezése volt a hagyományos nyelvjáráskutatáson

tulmutató városi nyelvi kutatásoknak. Alapos nyelvtörténeti ismereteit a mai magyar nyelvtudomány egyik legnagyobb vállalkozásában, "A magyar nyelv történeti nyelvtaná"-nak irányító testületében hasznosítja.

Tudományos közéleti tevékenysége igen beható és sokoldalú. Mint az MTA Nyelvtudományi Intézetének igazgatóhelyettese, elvi következetességgel és a részletekbe is behatólagos gyakorlattal vesz részt az intézet tudományos szervező, irányító munkájában. Számos akadémiai bizottságban lát el fontos, részben vezető feladatokat. Két éve a Kiadói Tanács elnökeként nagy ügybuzgalommal és hozzáértéssel gondozza az Akadémia könyv- és folyóiratügyeit. E munkára való rátermettségéről már korábban, mint az I. Osztály könyvfelelőse is elismerést kiváltó tanúságot tett. Munkás, aktív tagja az Akadémia Szociális Bizottságának, a Nyelvtudományi Bizottságnak, a Magyar Nyelv és az Acta Linguistica szerkesztő bizottságának, a Magyar Nyelvtudományi Társaság vezetőségének. E testületekben, ugyanugy mint az I. Osztály életében alkotó módon, hasznos észrevételek, javaslatok sorával segíti a tudományos irányítás munkáját.

A Magyarok Világszövetségének keretében is széleskörű tevékenységet folytat. Hosszu idő óta általános elismerést kiváltóan szerkeszti a Nyelvünk és Kulturánk című folyóiratot, amely a határainkon kívüli magyarság nyelvének ápolásában kiemelkedő szerepet tölt be. Szerkesztésében jelent meg az ugyane címet szolgáló "Nyelvünk és kulturánk a nagyvilágban" című kötet /1981/. Jelentékeny szerepet vállalt a rendszeresen megtartott anyanyelvi konferenciák megszervezésében és eredményeik összegezésében.

Éveken keresztül eredményesen vett részt az egyetemi oktató munkában, az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárástani Tanszékén. Ennek elismeréseként viseli a címzetes egyetemi tanári címet.

Dr. Hajdú Péter s.k.
az MTA rendes tagja

Dr. Benkő Loránd s.k.
az MTA rendes tagja

PAPP FERENC

Születési hely: Budapest

év: 1930.

Szűkebb szakterülete:

Orosz nyelvészet, számítógépes nyelvészet, magyar nyelvészet

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1976.

Jelenlegi munkahelye:

Kossuth Lajos Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar Orosz
és Szláv Nyelvi Tanszék

Beosztása:

tanszékvezető egyetemi tanár

Papp Ferenc munkássága levelező taggá választása óta több nagyszabású új munkával és cikkek sorozatával gyarapodott a nyelvészet általa művelt ágazataiban; közéleti és tudomány-szervező, irányító tevékenysége pedig igen aktuális és preferált feladatok munkálásában jutott és jut érvényre.

Az utóbbi években a komputer-nyelvészet elkötelezettjeként - sok helyütt ismert és megbecsült - kötetet adott ki. Közülük az egyik a Papers in Computational Linguistics c. tanulmánygyűjtemény /1976/ újabb megbecsülést szerzett neki a külföldi szakkörökben, akárcsak az 1980-ban megjelent Anyegin à tergo konkordancia szótára a russzisták körében /Obratnyj konkordans k romanu v stikhakh A.S. Pushkina 'Evgenij Onegin'/. Az előző mű 585 lapos, az utóbbi 410 lapos. Ezekon kívül a számítógépes nyelvészet területén több fontos, érdekes tanulmánya jelent meg külföldi vagy hazai kiadványokban, folyóiratokban - jobbára idegen nyelven.

Könyvei közül kiemelkedik az originális szempontu "Könyv az orosz nyelvről" című műve /Bp., 1979., 476 l./, amely egyetemi előadásainak tapasztalatai nyomán érlelődött ki benne. Ez a munka hatalmas ismeretanyagot tár az olvasó elé lenyűgöző érdekességgel összeállítva: az orosz nyelv szerkezetének, jelenének, múltjának rejtelveivel ismertet meg, szellemesen vázolja a nem egyszer nehéz problémákat, de oly elegáns könnyedséggel, hogy az olvasót is magával ragadja az orosz nyelv e sarkalatos problémáinak tárgyalása. Remekek a más nyelvekkel való konfrontálások, frappáns magyarázatok. Ez a könyv iskola-példája lehet annak, hogyan kell és lehet eredeti tudományos nézeteket, tételeket magas színvonalon és mégis közérthető, élvezetes stílusban kifejteni.

Az orosz nyelvészet területéről származik az általa vezetett orosz-magyar kontrasztív nyelvészeti munkálat végeredményeként megjelent Contrastive Studies Hungarian - Russian c. tanulmánygyűjtemény /Bp., 1984., 186 l./, amely a kontrasztív nyelvészet iránti érdeklődését példázza. E munkálathoz /is/ kapcsolódnak azon cikkei, amelyek az orosz-magyar kontrasztív vizsgálatokon túllépve elvezették a magyar nyelvészeti kutatásokig /pl. a magyar nyelvstatisztikáról, a magyar szókincs bizonyos problémáiról, a magyar à tergo konkordanciákról az alaktanban, stb./.

Több elméleti tanulmányt jelentetett meg. Némelyikre már céloztunk. Egészítsük ki ezek számát a következő tételekkel: Gyakorisági eloszlás, Gde prokhozit grancia meždu poverkhnostnyimi i glubinnymi strukturami?, Foreign Language Environment and Linguistic Change stb. Ezek és a hozzá hasonló tanulmányok az általános nyelvészet számára is becsesek.

Kiemelkedő tudományos produkciója mellett mind nagyobb szerepet kap a hazai nyelvtudományi életben. Talán egyik legfontosabb megbízatása az un. Akadémiai Nagyszótárral kapcsoló-

tos: az ujonnan indítandó munka számítógépes műveleteinek, illetve az elektronikus adatfelvitel megtervezésének kidolgozásában kulcsfontosságú szerepe van és lesz. A Debrecenben már kialakított számítógépes nyelvészeti-csoport mellett most Budapesten is szerveződik egy ehhez hasonló team - Papp Ferenc vezetésével. Irányító szerephez jutott a hazai idegen nyelvi oktatás területén is és működésétől igen sokat várunk: erre garanciát nyújt nagy tapasztalata e téren, széleskörű nyelvismerete és másokat is magával ragadó munkastilusa. Néhány év óta ő az Alkalmazott nyelvészeti munkabizottságnak elnöke, emellett társelnöke a Nyelvtudományi Bizottságnak, fő szerepet visz a Neumann János Társaságban és egyéb bizottságokban, szerkesztőségekben.

Azok közé a magyar nyelvészek közé tartozik, akiket külföldön nagyon jól ismernek és tisztelnek. Tanszékének kereteit tullepve ezzel is öregbiti saját és a magyar nyelvészet hírnevét a széles nyilvánosság előtt.

Benkő Loránd s.k.
az MTA rendes tagja

Hajdu Péter s.k.
az MTA rendes tagja

PÁNDI /KARDOS/ PÁL

Születési hely: Debrecen év: 1926.
Szűkebb szakterülete: magyar irodalomtörténet
Akadémiai levelező tagságának kelte: 1973.
Jelenlegi munkahelye: Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar Felvilágosodás és Reformkori Tanszék
Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár

Pándi /Kardos/ Pál irodalomtörténeti és kritikusi pályafutása több mint három évtizedre tekint vissza. Nevéhez, tevékenységéhez fűződik számos kezdeményezés, melyek sorában a marxista irodalomszemlélet kialakításának művekben lefektetett eredményei munkásságát a kiemelkedő életművek közé emeli. Munkálkodásának két legfőbb területe a reformkori magyar irodalom és szellemi élet kutatása, valamint a legújabb irodalom kritikai vizsgálata. Munkásságának két fő vonulatát egységbe foglalja következetes marxista kulturpolitikai szemlélete, gondolkodása.

Pándi Pál életpályáján mindenkor nagy szerepet játszottak a szerkesztőségek /több ízben a Népszabadságnál, s több

mint egy évtizedig a Kritika főszerkesztőjeként dolgozott/, s megszakítás nélkül tevékenykedett mint elismert, tanítványokat nevelő egyetemi oktató, s hosszú időn át tanszékvezető. 1967-ben kapott egyetemi tanári kinevezést, tudományos munkássága elismeréseként 1973-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagnak választotta.

Ekkor már megírta az első jelentős, marxista szemléletű Petőfi-monográfiát /1961/, továbbá nagyszabású eszmetörténeti monográfiáját, az utópisztikus szocializmus eszméinek reformkori megjelenéséről /Kisértetjárás Magyarországon, 1972/. Közben jelentős tanulmányok, kritikák, vitacikkek hosszú sorát tette közzé. Ezek tárgyukat, sőt műfajukat tekintve is rendkívül változatosak, az elmélyült filológiai vizsgálódástól az irodalmi-közéleti publicisztikiáig terjednek. Ám semmiképpen sen alkalomszerűek: a szocialista kulturpolitika, a marxista esztétika alapkérdéseinek tüzetes, elméleti és gyakorlati vizsgálata az, ami szerkesztői, kritikusai, irodalomtörténeti munkásságának szemléleti egységét életművében mindenkor biztosítja.

Összefoglaló tanulmánykötetei is erről tanuskodnak, így a kritikai módszeréről és céljairól valló Kritikus ponton c. /1972/, vagy a munkásságának másik területét reprezentáló Első aranykorunk c. /1976/ műve. Állásfoglalásai, részletkutatásai hosszabb távon nagyobb témakörökben integrálódnak. De monográfiái sem lezárt témák ebben az értelemben. Felismerhető az összefüggés a Petőfi-könyv, valamint a Kisértetjárás Magyarországon gondolatvilága között, s van közvetlen, a szakmaival egybefonódó aktualitása a Petőfi és a nacionalizmus /1974/ című munkájának is, amely szinte természetszerűleg érintkezik az előbb említettekkel. Felfedező és polemizáló hajlama egyként szerepet játszik abban, hogy vizsgálat alá vegyen s új szempontból világítson meg hagyományosnak mondható témákat; a Bánk bán ötödik felvonását elemző műve lehet példa erre.

Nem térhetünk ki itt az általa szerkesztett kötetekre, s azokra a kiadványokra, amelyekben közreműködött. Ujból csak példaként hivatkozhatunk a Petőfi állomásai című tanulmánykötetre az utóbbi időkben, továbbá a felvilágosodás- és reformkori egyetemi szöveggyűjtemény három kötetére, melynek kiadását főszerkesztőként irányította. Az egyetemi oktatás mindig is középpontja volt tevékenységének. Ám ezt a feladatát is összekötötte munkásságának más területeivel. Évek óta tart szakszemináriumokat az esztétika köréből, melyeken tanítványaival együtt a lukácsi esztétika kategóriáinak elemzésével, alkalmazásával, kérdéseivel foglalkozik.

Nem véletlen, hogy a Kritika c. folyóiratban is nagy szerepet kaptak e problémák. Irányítása alatt 1983 végéig e lap az irodalom, a művészet és közművelődés kérdéseivel a realizmus esztétikája alapján foglalkozott, határozott elvi irányt

követve, de egyben nagy hajlékonyságot, türelmet tanusítva. Ez a körülmény biztosította a lap elevenségét, aktualitását, mondhatni korszerűségét. Petőfi-könyvének új kiadása /1982/ azt sejteti, hogy ez irányú kutatásait folytatni szándékozik, erről nyilatkozott e kiadás előszavában is. A kiegészített monográfia, s a folytatás szándéka egyként arról tanuskodik, hogy az életmű szervesen épül, s egyre jelentősebb helyet foglal el irodalomtudományunkban.

Szabolcsi Miklós s.k.
az MTA rendes tagja

Nagy Péter s.k.
az MTA rendes tagja

Harmatta János s.k.
az MTA rendes tagja

TŐKEI FERENC

Születési hely: Budapest év: 1930.
Szűkebb szakterülete: orientalisztika
Akadémiai levelező tagságának kelte: 1973.
Jelenlegi munkahelye: MTA Nyelvtudományi Intézete
Beosztása: tudományos tanácsadó

Tőkei Ferenc, orientalista és filozófus - levelező taggá való megválasztása, 1973 óta - tovább öregbítette tudományos, tudománypolitikai és -szervező hírét és érdemeit itthon és határainkon túl.

Kína történelmére, gazdasági és társadalomtörténetére vonatkozó kutatásainak összegezésére vállalkozott "Sinológiai műhely"-e /Magvető, 1974/; forrásfeltáró, elméletileg is megalapozott tanulmányai, melyek most magyarul szólnak a hazai tudományosság érthetőihez és művelőihez. Régebbi írásainak időszerezésére példa, hogy a "Földtulajdonviszonyok a Csou-kori Kinában" című művét kinaira is lefordították, az ázsiai termelési mód kérdéseit tárgyaló tanulmánygyűjtemény számára; két másik tanulmánnyal együtt pedig a szerkesztésében megjelenő "Primitive Society and the Asiatic Mode of Production" c. kötetben, magyar és angol nyelvű kiadásban teszi közzé.

Forrásértékű fordításaiból jelent meg "A szépség szive" című kötet /1975-ben, és másodszor 1984-ben/, amely kínai munkák esztétikailag is értékelhető részleteiből ad válogatást.

Korábbi munkáját, a "Kinai Filozófia. Ókor" három kötetét 1980-ban másodsor tette közzé az Akadémiai Kiadó. /E nagyszabású vállalkozásról lásd: I. Osztály Közleményei, 1983. 3-4.sz./

Kinai tárgyú kisebb írásai kutató-portrékat vázolnak: Étienne Balázsét /1960/, Henri Masperoét /1978/ és Magyar Lajosét /1981/. Most készíti elő kínai műfajelméleti kötetének javított, bővített új kiadását.

Sinológusi és tágabb keleti érdeklődése indította és kísérté marxista elméleti munkásságához. Példázza ezt "Az ázsiai termelési mód kérdéseivel" c. műve III. fejezete, amely Marx történetelméletének értelmezését a kínai történelem vázlatán próbálja ki /második, javított kiadása: Kossuth, 1975; angolul: Akadémiai Kiadó, 1979/; az antik városállamot az ókori kínai "városok" összehasonlító tanulásaival világítja meg. /"A társadalmi formák marxi elméletének néhány kérdése", Kossuth, 1977; németül: Akadémiai Kiadó, 1977/; rámutat az ugynevezett "japán feudalizmus" nagyon is ázsiai vonásaira /"Egy megjegyzés Japánról"/. Ilyen irányú munkássága Távol-Keleten is érdeklődést keltett. Több munkáját lefordították japánra; Japánban előadásokat is tartott /1981/. A magyar-vietnami társadalomtudományi vegyesbizottságnak elnöke. Ez az érdeklődés munkássága iránt kínai utja alkalmával is /1982/ megnyilvánult.

Tudományszervező tevékenységében elméleti érdeklődése révén nagyobb összefüggések megragadására törekedett, az interdiszciplináris kutatást és együttműködést támogatta a maga területén. Ezt a programját tükrözi munkájában kutatócsoportja /1974-ig az MTA Könyvtárában, attól kezdve az MTA Nyelvtudományi Intézetében, 1979 óta az MTA Orientalisztikai Munkaközösségében/, melynek munkatársai, olykor külső erők bevonásával, vezetése mellett ilyen jellegű kollektív kutatásokat végeznek, eredményeiket külön-külön kötetben teszik közzé. Ilyen az "Óstársadalom és ázsiai termelési mód", 1976 /ennek bővített változata az említett angol kiadás alapja, valamint lényegesen bővített új kiadása 1982-ben/. Hasonló törekvések vezetik szerkesztői munkájában /az Acta Orientalia felelős szerkesztője és a Kőrösi Csoma Kiskönyvtár sorozatszerkesztője 1976 óta/, valamint tudományos közéleti tevékenységében /1976 óta az MTA Orientalisztikai Bizottság elnöke és a Kőrösi Csoma Társaság alelnöke, 1976-1981/.

Az interdiszciplináris és intézményközi tudományos együttműködés előmozdítását segítik elő az irányításával rendezett konferenciák: vietnami faluközösség-kutató ülés, vietnami együttműködéssel, 1982; "Nomád társadalmak és államalakulatok", a Kőrösi Csoma Társasággal, 1978 /az utóbbi anyagát köteté szerkesztette, kiadta az Akadémiai Kiadó, 1983/; "Kulturák sorsa a fejlődő világban", 1983; "Kína kulturája Magyarországon", 1983; és "Kőrösi Csoma Sándor tudománya", 1984; ezek

anyaga kiadásra kész.

Tőkei Ferenc nemzetközi és itthoni elismerést szerzett marxista elméleti munkásságával, s ezzel kapcsolatos oktatói és tudományos közéleti tevékenységével, amely soha nem szakadt el orientalista tudományos bázisától.

Szabolcsi Miklós s.k.
az MTA rendes tagja

Hazai György s.k.
az MTA rendes tagja

Lukács József s.k.
az MTA rendes tagja

Ligeti Lajos s.k.
az MTA rendes tagja

UJFALUSSY JÓZSEF

Születési hely: Debrecen   év: 1920.
Szűkebb szakterülete: zeneesztétika
Akadémiai levelező tagságának kelte: 1973.
Jelenlegi munkahelye: Liszt Ferenc Zeneművészeti
Főiskola
Beosztása: rektor, egyetemi tanár

A magyar zenei és zenetudományi élet kiváló, tekintélyes képviselője. Munkásságára különösen jellemző, hogy ő alapozta meg Magyarországon a marxista zeneesztétikai kutatást, továbbá a filozófiai igényű, tudományosan is rendszerbe foglalt zeneesztétikát. Ezen munkásságán kívül jelentős műveket alkotott Mozart-, Beethoven-, Bartók és Kodály elemzéseivel, ennek tulajdonítható, hogy zenei életünkben nagy tekintélynek örvend. Az 50-es 60-as években írt könyvei "Innotáció, jellemformálás és típusalkotás Mozart műveiben" a tartalmi-esztétikai igényű zenei elemzés új távlatait nyitotta meg; "A valóság zenei képe" pedig a rendszeres marxista zeneesztétika irányában tett jelentős kezdeményezést. Zeneirodalmi munkásságával egyenrangúnak tekinthető pedagógiai tevékenysége, melynek során nemcsak a zenetudományi utánpótlás, hanem a fiatal magyar zeneszerző és előadóművész gárda ideológiai felneveléséhez is hozzájárult. Levelező tagsága óta, 1980-ban választották meg a Zeneművészeti Főiskola rektorának. A felszabadulás első évei óta tevékeny társadalmi munkás, művelődéspolitikus, akadémiai bizottsági és szerkesztőbizottsági tag. Különös aktivitással vesz részt a

budapesti és vidéki zenei ismeretterjesztés munkájában. Nemzetközi tevékenységének jelentős fóruma a szocialista országok által létrehozott nemzetközi marxista zenetudományi szeminárium, amelyben csaknem két évtizede vezető szerepet játszik.

Tudományos tevékenységét gazdag bibliográfia dokumentálja, amely kisebb, de igen jelentős cikkek mellett, és azon keresztül alapvető, elvi jelentőségű tudományos alapvetéseket tartalmaz. 1980-ban jelent meg önálló tanulmánykötete "Zenéről, esztétikáról" címmel, 1981-ben látott napvilágot az átdolgozott "Bartók breviárium" svéd nyelven, 1984-ben jelent meg legújabb alapvető könyve "Tamino a válaszuton. Drámai párbeszéd és zenei cselekmény". Kiemelkedőnek tekinthető a magyar zeneesztétikai kutatásban az Osztályközleményekben megjelent tanulmánya "A műfajkategória sorsa és jelentősége a zeneesztétikában". Jelentős részt vállalt az 1981. évi Bartók centenárius és az 1982. évi Kodály centenárius társadalmi-tudományos rendezvényeiben.

Ujfalussy József akadémikussá való választását fontos tudománypolitikai okok indokolják: a magyar zenetudományt az Akadémián Kodály, majd Szabolcsi Bence halála óta csupán egyetlen levelező tag képviselte. Ujfalussy József megválasztásával ezt a képviselőket a mai magyar zenetudomány egyik legfontosabb alakjával, a marxista zeneesztétika hazai és nemzetközi vonatkozásban is uttörő személyiségével lehetne magasabb szintre emelni.

Harmatta János s.k.
az MTA rendes tagja

Szabolcsi Miklós s.k.
az MTA rendes tagja

Filozófiai és Történettudományok Osztálya

GARAS KLÁRA

Születési hely: Rákosszentmihály év: 1919.

Szűkebb szakterülete: művészettörténet

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1973.

Jelenlegi munkahelye: nyugdíjas

Beosztása: --

Addigi kiemelkedő tudományos és művészetirányító tevékenységéért Garas Klárát a Magyar Tudományos Akadémia 1973-ban választotta levelező tagjai sorába.

Az ez időtől eltelt évtizedben, miközben - nehéz körülmények között - változatlanul betöltötte a Szépművészeti Múzeum igazgatói posztját, további kiterjedt tudományos munkásságot folytatott. Ezt jelzi a levelező taggá választása óta publikált négy könyv és mintegy két tucat, zömében idegen nyelven kiadott tanulmány. Az Olasz reneszánsz portrék átdolgozott 3-ik kiadása, a Franz Anton Maulbertsch-ről Salzburgban /1974/ kiadott munkája, a Szépművészeti Múzeumról Moszkvában és Budapesten kiadott kötete, valamint a Deutsche und österreichische Zeichnungen des 18. Jahrhunderts című könyve, a Velencében, Bécsben, Grazban, Novisadon, Salzburgban és Varsóban közzé tett tanulmányai, valamint a 17-18. századi művészet tárgyköréből számos nemzetközi fórumon - Chichagóban, Bécsben, Velencében, Padovában, Braunschwigben, stb. - tartott előadása egyértelműen jelzi kiterjedt és nemzetközileg is jól ismert és fogadott kutató-elemző tevékenységét.

A muzeumi igazgatói felelősség és gond mellett ugyanakkor mindig talált időt a tudományos közélet és akadémiai tevékenység számára. A Művészettörténeti Bizottság elnöki posztja és a Comité International d'Histoire de l'Art tagsága és más bizottságok mellett a Magyarok Világszövetségének elnökségében is aktív tevékenységet fejtett ki.

Berend T. Iván s.k.
az MTA rendes tagja

Gerevich László s.k.
az MTA rendes tagja

HERMANN ISTVÁN

Születési hely: Budapest

év: 1925.

Szűkebb szakterülete:

filozófiatörténet

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1976.

Jelenlegi munkahelye:

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar Filozófiatörténeti Tanszék

Beosztása:

tanszékvezető egyetemi tanár,
a Marxizmus-Leninizmus Tanszék-csoport vezetője

1976 óta levelező tagja Akadémiánknak, az ELTE Bölcsészettudományi Kara Marxizmus-Leninizmus tanszéki csoportjának vezetője, s ugyanott a Filozófiatörténeti tanszék vezetője. Tudományos tevékenysége igen kiterjedt, a filozófiatörténet számos problémáját - mindenekelőtt azonban a német kalsszikus filozófia /ezen belül pedig előtérben Kant/ hagyatékot éppugy kutatja, mint a modern szocialista kultúra és a polgári kultúra újabb fejlődésével kapcsolatos elméleti problémákat, az esztétikának számos, társadalmilag releváns kérdését és nem utolsósorban Lukács György életművét. Mindezekhez a kérdésekhez azzal a filozófiai-esztétikai kulturával közelít, amelyet Lukács közvetlen tanítványaként alkalmá volt elsajátítani, s amelyben tárgyi tájékozottság, friss reakciókészség és asszociációs képesség egyesül az elmélyülő és ujitásra kész filozófiai általánosítással. Dicséretes az a figyelem, amellyel a nemzetközi kulturális fejlődés mai vitáit, fejlődésének erővonalait nyomon követni képes, s az a készség, hogy a filozófia, az ideológia és a gazdasági elmélet kérdéseit szinkron módon tárgyalja.

Egyike a legtöbbet publikáló hazai filozófusoknak. Csak levelező taggá választása óta 10 kötete és 60-nál több tanulmánya jelent meg /több közülük idegen nyelven/. Kiemelkedők közülük a kultúra mai kérdéskörével foglalkozó újabb művei /"Ideológia és kultúra a hetvenes években" és "Kultúra és személység"/, amelyek az idevágó korábbi két kötet tartalmas és gondolatgazdag kiegészítésének tekinthetők. Új kiadásban jelent meg a Kant teleológiájával foglalkozó munkája, valamint "A teleológia és történetiség" c. könyve, amely sok tekintetben új támpontokat nyújt Fichte tudománytana és Schelling transzcendentál-filozófiája marxista értékeléséhez, s örvendetes, hogy németül is napvilágot látott a "Lukács György gondolatvilága" c. kötete, amely mindmáig az egyetlen összefoglaló analízis Lukács életpályájáról. Problémaérzékenységéről tanuskodik a "Veszélyes viszonyok" c. kötet, amely számos történeti és mai esztétikai probléma-társadalmi probléma kisugárzásában vállalkozik új elméleti konzekvenciák levonására, különösen a totalitás és az eposz összefüggésében; ugyanezt tanusítja /"A gondolat hatalma"/ az az impozáns méretű kötete is, amely a rejtett és közvetett módon a magyar kulturális fejlődést, a magyar lirát tápláló eszmei áramlatokat vizsgálja. Örvendetes, hogy külön kötetben vállalkozott olyan bonyolult kérdések esztétikai feldolgozására, amelyeket a televízió sajátos fejlődése exponál /"Televízió, esztétika, kultúra"/.

Hermann István elnöke a Tudományos Minősítő Bizottság filozófiai szakbizottságának, s a Magyar Filozófiai Szemle szerkesztőbizottságának. Széleskörű társadalmi tevékenységet folytat. Tagja a Filozófiai Írók Tára szerkesztőbizottságának,

a Magyar Tudomány és a Filozófiai Figyelő szerkesztőbizottságának, az MTA Filozófiai Bizottságának.

Lukács József s.k.
az MTA rendes tagja

Pach Zsigmond Pál s.k.
az MTA rendes tagja

KOSÁRY DOMOKOS

Születési hely: Selmecebánya év: 1913.

Szűkebb szakterülete: uj- és legujabbkori magyar történelem

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1982.

Jelenlegi munkahelye: MTA Történettudományi Intézete

Beosztása: tudományos tanácsadó

Mindössze három esztendővel ezelőtt választotta levelező tagjainak sorába a Magyar Tudományos Akadémia. Ennek ellenére rendes tagnak jelölése két okból is messzemenően indokoltnak látszik. Egyrészt: Kosáry Domokos levelező taggá választására bántóan későn került sor. Nemcsak azért, mert a "Bevezetés a magyar történelem forrásaiba és irodalmába" /1951/ - nemzetközi szakirodalomban is iránymutató, ugyanakkor hihetetlenül nehéz körülmények között /lényegében segítség nélkül/ készített - háromkötetes munkájával már az ötvenes években olyan szolgálatot tett a magyar történettudomány egyetemes ügyének, mint lényegesen jobb körülmények közt dolgozó kollégái közül is kevesen. Másrészt Kosáry Domokos korábban is felettébb szerteágazó, a nemzetközi történész fórumokon addig is jegyzett és becsült munkássága az 1970-es években valósággal kiteljesedett. A "Bevezetés a magyar történelem forrásaiba és irodalmába" új, ugyanakkor merőben újszerű kiadásának első kötete mellett sorban jelentette meg monográfiáit /Napoleon és Magyarország; Magyar külpolitika Mohács előtt; Magyar művelődés a XVIII. században/, amelyeknek mindegyike szolgált valaminő módszertani ujitással is. Különösen ki kell emelnünk a XVIII. századi művelődésünkről írott - immár két kiadásban is megjelent - testes kötetét, amely a kritika egybehangzó visszajelzései szerint az utóbbi évtizedek egyik legsikerültebb történeti alkotása; Kosáry bámulatosan hatalmas anyagot használ, ugyanakkor hatalmas elméleti ivbe tudja foglalni mondanivalóját. A kötet egyben jelentős hozzájárulás a nemzetközi szinten folyó művelődéstörténet-fogalom vitákhoz is. Eme, egész embert követelő munkássága mellett

részt vett a hetvenes évek csaknem minden jelentősebb közös vállalkozásának /a "tiz kötetes" Magyarország történetének, a magyar sajtótörténetnek, az akadémia-történetnek/ elkészítésében, a külföld tájékoztatására szolgáló munkálatokban, egy sor fontos ismeretterjesztő munkálat /az új magyar lexikon, a történeti képeskönyv/ szerkesztésében. Hihete tlenül szüleskörű aktivitás jellemezte a belföldi és a külföldi tudományos fórumokon egyaránt, ez utóbbihoz különösen hozzásegíti kiváló nyelvtudása. Mindemellett Kosáry Domokoshoz bizalommal lehet fordulni, ha tudományirányító szerveinknek elméleti összefoglalásokra, a Tudományos Minősítő Bizottságnak opponensekre, a munkálatok előkészítőinek ötletadóira, az egyes kutatóknak tanácsra, kritikára, a felnövekvő nemzedék tagjainak pedig utmutatásra van szüksége. /Csak sajnálni lehet, hogy kivételes pedagógusi-előadói képességeit továbbra sem kamatoztathatta az egyetemi oktatásban; igaz, a tömegkommunikációs ismeretterjesztésben szélesebb közönség előtt is többször volt módja megszólalni./ Minden megnyilatkozására a nem fitogtatott, de átélt elvszerűség és elméleti igényesség jellemző, amely vitacikkeiben és vitahozzászólásaiban egyaránt tükröződik. Sok tekintetben úgy tűnt, hogy Kosáry Domokos eladdig is akadémiai tagságra érdemes pályája a hetvenes években a csucsára érkezett. Ezek után még kimerithetetlen és lelkiismeretességét ismerők számára is meglepetés volt, hogy levelező taggá választása újabb lökést adott Kosáry Domokos munkásságának. Ez a második ok, ami indokolja mielőbbi rendes taggá választását. Ugy tűnik, azok a tudományszervezési pozíciók, amelyekkel az utóbbi években a magyar tudományszervezés őt felruházta, újabb területet nyitottak rendkívüli aktivitása előtt. Miközben továbbra is minden valamire való fórumon számítani lehet aktív és iránymutató részvételére, továbbra is igen termékeny. Sikerrült ugyanakkor új életre keltenie a Történész Bizottságot, amelynek élére másfél esztendővel ezelőtt nevezték ki.

Sokat vállal magára a magyar történettudomány nemzetközi kapcsolatainak ápolásában is.

Berend T. Iván s.k.
az MTA rendes tagja

Ránki György s.k.
az MTA rendes tagja

SZÉKELY GYÖRGY

Születési hely: Budapest

év: 1924.

Szükebb szakterülete:

középkori egyetemes történelem

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1973.

Jelenlegi munkahelye: Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar Közép-
kori Egyetemes Történeti Tan-
szék

Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár

A Magyar Tudományos Akadémia 1973-ban választotta levelező tagjává. Az elmúlt évtizedben végzett tudományos munkásságát számos magyar /39 publikáció/ és idegen nyelvű /37 publikáció/ tanulmány megjelenése mellett néhány nagyobb, már imprimált munka, elsősorban a Magyarország története X/1. kötetéhez készített fejezetek, valamint VII. Gergely pápa életrajza fémjelzik.

Mindezek mellett a tőle szokásos tudományszervező és közéleti tevékenységet fejtett ki.

A számításba vett évtizedben végig tevékenykedett mint a középkori egyetemes történet tanára az Eötvös Loránd Tudományegyetemen; az időszak elején dékán, utána huzamosabb ideig rektorhelyettes és az egyetemi rekonstrukciós bizottság elnöke volt, majd az utóbbi években a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója.

Akadémiai területen mindvégig ellátta a Nemzetközi Várostörténeti Bizottság magyar tagságát és a Lengyel-Magyar Történész Vegyesbizottság magyar elnökségét. Egy nemzetközi kongresszus előkészítésére a Magyar Történészek Nemzeti Bizottsága titkárságát. Részt vett az Akadémia Művészettörténeti Bizottsága, Numizmatikai Albizottsága, Őstörténeti Munkaközössége, Művelődéstörténeti Bizottsága munkájában, az utóbbi években pedig a Tudományos Minősítő Bizottság történetész szakbizottságában. Tevékenykedett a Művelődési Minisztérium által életre hívott korona-bizottságban, s a honismereti mozgalom irányításában, továbbá a Hazafias Népfront Országos Elnökségében.

Az egész időszakban részt vett a Századok, az Agrártörténeti Szemle és a Honismeret folyóiratok szerkesztőbizottságában, az utóbbi években az Acta Historica szerkesztőbizottságában.

Külföldi tudományos kapcsolatai az elmúlt időszakban elsősorban olasz, NDK és lengyel vonatkozásban bizonyultak állandónak, publikációi és előadásai tükrében. A Limai Tudományegyetem tiszteletbeli professzorává, a moszkvai Lomonoszov Egyetem disz doktorává avatta.

Berend T. Iván s.k.
az MTA rendes tagja

Ránki György s.k.
az MTA rendes tagja

nyek zöme az új nukleáris és atomi anyagvizsgáló metodikát mutatja be a hazai fizikus és műszaki szakembereknek. Berényi Dénes írásaira a szakirodalomban eddig 400-nál több hivatkozás történt.

Berényi Dénes arcképe nem volna teljes, ha nem emlitenénk meg kulturált, a fizika és társadalom kölcsönhatásait szakadatlanul figyelő és elemző személyiségét. Nemcsak szenvedélyesen vallja, önmagában meg is valósítja a természettudomány, technika és humán kultúra egységét. A magyar Pugwash Bizottság elnökeként, a Fizikai Szemle szerkesztőbizottsági titkáráként, esszéketben és televízióban valósítja meg humánusan sokrétű embereszményét.

Marx György s.k.
az MTA rendes tagja

Szalay Sándor s.k.
az MTA rendes tagja

CSIKAI GYULA

Születési hely: Tiszaladány év: 1930.
Szűkebb szakterülete: kísérleti atommagfizika, neutronfizika
Akadémiai levelező tagságának kelte: 1973.
Jelenlegi munkahelye: Kossuth Lajos Tudományegyetem
Természettudományi Kar Kísérleti Fizikai Tanszék
Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár

A hasadási és a belátható jövőben megvalósuló fúziós erőművek szerkezeti elemeit intenzív neutronsugárzás éri. Hogy a számításba jövő anyagok atommagjai milyen valószínűséggel fogják be a különböző energiájú neutronokat, és hogy a neutronbefogás milyen átalakulást eredményez, annak feltérképezése nem csupán a magreakciók elvi tanulmányozása és az asztrofizikai termonukleáris folyamatok tisztázása miatt érdekes, de azt az atomenergetika gyakorlati fejlődése is igényli. Ez az atomenergetika félévszázada során mindvégig a figyelem középpontjában volt. A gyakorlat számára fontos adatok meghatározását ma a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szervezi.

Csikai Gyula a KLTE Kísérleti Fizikai Tanszékén világszerte figyelemmel kísért neutronfizikai laboratóriumot fejlesztett ki és eredményes kutatógárdát nevelt. Mintegy 50 izotópra mérte meg az egy neutron által kiváltott és két neutron kilépését eredményező magfolyamat hatás keresztmetszetét, és felfedezte annak törvényszerű változási menetét. Mun-

katársáival szabályosságot talált a teljes, szórásai és rugalmatlan neutronhatárkeresztmetszetek energia- és tömegszám--függésében, amit azután sikerrel értelmezett /1973/. Mindezek gyakorlatilag hasznos extrapolációkat tesznek lehetővé. Küszöbdektorteknikával határozta meg a spontán hasadó ^{252}Cf neutronspektrumának hőmérsékletét /1976/. A ^3He -emisszió után biztosan kimutatta a két proton emisszióját eredményező neutronreakciót /1979/. Tapasztalatainak és eredményeinek a szintézisét is tartalmazza a "Handbook on Use of Fast Neutron Generators" című monográfiája, amely az USA-ban /CRC Press kiadásában/ fog megjelenni.

Részvett számos nukleáris analitikai módszer kifejlesztésében és gyakorlati bevezetésében, amit szabadalmi is tükröznek.

A Gyulai Zoltán és Szalay Sándor nevei által fémjelzett debreceni fizikusi nevelő-hagyományok méltó folytatója Csikai Gyula, aki ma a magyarországi fizika egyik nagy tanáregyenysége. Vezetése alatt magyar és külföldi tanítványai 33 disszertációt készítettek. A KLTE neutronlaboratóriumát a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség modellnek tekinti, az ismételt volt nemzetközi neutronfizikai tanfolyam színhelye. Csikai Gyula NAÜ-szakértőként a helyszínen vállalt centrális szerepet Kuba, Marokkó, Peru, Vietnam, Zambia, Szudán magfizikai kutatásának megtervezésében és beindításában. Külföldi kutatóhelyeken mintegy 120 előadást tartott.

Levelező taggá történt választása óta, 10 év alatt 70 tanulmánya jelent meg nemzetközi folyóiratokban és konferenciakötetekben. 30 magyar nyelvű írása foglalkozik a tudománypolitika, oktatás és alkalmazás kérdésével. Közleményeire nem csupán a nemzetközi sajtó hivatkozik kiterjedten, hanem legfontosabb eredményei monográfiákba és tankönyvekbe is bekerültek idehaza, a Szovjetunióban, Amerikában és máshol. /Listázott hivatkozásainak száma mintegy 400./ Ami még lényegesebb: mért adatai beépültek a neutronreakciók nemzetközi adattáráiba. /A NAÜ-NEA-szovjet-amerikai együttműködésben 1983-ban kiadott CINDA kötetben 617 citátuma található./

Csikai Gyula a magyar tudományos élet keményen és eredményesen dolgozó, széles körben ismert és becsült, lelkiismeretes és szerény egyénisége.

Marx György s.k.
az MTA rendes tagja

Szalay Sándor s.k.
az MTA rendes tagja

KÁTAI IMRE

Születési hely: Kiskunlacháza év: 1938.

Szűkebb szakterülete: analitikus számelmélet, numerikus analízis, számítástudomány

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1979.

Jelenlegi munkahelye: Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Numerikus és Gépi Matematikai Tanszék, ELTE Számítóközpont

Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár, igazgató

Kátai Imre töretlenül folytatja kutatásait a matematika számos területén. 147 tudományos dolgozatot készített, ebből mintegy 50 a levelező taggá választása utáni időszakra esik. Fő érdeklődési területe az analitikus számelmélet és a számítástudomány, de számottevő eredményeket ért el a numerikus analízis, algebrai számelmélet, valószínűségelmélet területén is.

A szabályos viselkedésű multiplikatív számelméleti függvények karakterizációjára vonatkozó vizsgálatokat ő indította meg, s ért el ezen a területen alapvető eredményeket. Megmutatta, hogy szabályosak csak a folytonos és Dirichlet-féle karakterek lehetnek, ami a zetafüggvény és az L-függvények különlegességére mutat. Bizonyítási módszerét alkalmazva munkatársaival /Mahmoud/ az eredmények egy részét sikerült Gauss-egészeken értelmezett multiplikatív függvényekre átvinnie, s ezzel a Hecke-féle karakterek egy szép jellemzését adnia. A nemzetközi érdeklődést mutatja, hogy rövid idő alatt számosan csatlakoztak e vizsgálatokhoz, közöttük E. Wirsing, aki Kátai egy szép sejtését megoldotta. Daróczyval közösen megmutatták, hogy kompakt kommutatív topológikus csoportbeli értékeket felvevő szabályos viselkedésű additív függvények csak a pozitív valós számokon értelmezett folytonos homomorfizmusok lehetnek.

A számjegyek eloszlására vonatkozó vizsgálatait folytatva bevezette az $\mathcal{M}$ -additív és $\mathcal{M}$ -multiplikatív függvények fogalmát, s ezekre igen jelentős, általános érvényű tételeket bizonyított be. Különösen fontosak és mélyek a prímszámok halmozán definiált q -additív függvények értékeloszlására vonatkozó eredményei.

Számítógépek és programok hatékonyságát egészen újszerű modellek megalkotásával vizsgálták Iványival közösen irt több dolgozatukban.

Intenzív és máris számos érdekes eredményt felmutató kutatásokba kezdtek Daróczyval és részben Járaival közösen, valós számok különböző kifejtésével definiált additív függvényekre vonatkozóan.

Markov-láncok eloszlására meglepően pontos tételeket nyertek Benczur Andrással közösen.

Kárai régebbi, 10-15 éve irt dolgozataiban megfogalmazott gondolatainak jelentős része ma is aktív érdeklődést vált ki. Az általa bevezetett additív számelméleti függvények egyértelműségi halmazaival, valamint az eltolt primhalmazon vett additív függvények értékeloszlásával kapcsolatban alapvető eredmények születtek a közelmúltban is.

W. Gilbert vette észre, hogy Kátainak Szabó Juliával és Kovács Bélával együtt, az algebrai számtestek számrendszereivel kapcsolatban elért eredményei lehetőséget teremtenek arra, hogy a B. Mandelbrot által definiált "fractal"-okat egyszerű módon lehessen generalálni, ami nem lényegtelen a számítógépes grafika területén.

Kátai széles és mély szakmai tudással rendelkező matematikus. Bizonyítóereje kiemelkedő, nagy biztonsággal kezel aritmetikai, analitikus, valószínűségelméleti, algebrai eszközöket; több nagyhatású bizonyítási módszert dolgozott ki.

Legfőbb szakmai erénye mégis ötleggazdagságában, kifinomult matematikai izlésében rejlik, abban, hogy új, kiváló matematikusok érdeklődését felkeltő problémákat képes megfogalmazni, s ezzel a kutatásoknak új lendületet adni. Ezek hozták számára a legnagyobb nemzetközi szakmai elismertséget. Számos kiváló matematikus dolgozata címében is megjelöli, hogy Kátai problémájával foglalkozik. Szakmai nyitottságát mutatja az is, hogy eddig 21 különböző társszerzővel publikált.

Kátai kiemelkedő tevékenységet végzett az oktatás és a kutatás szervezése területén. 1983-ig /13 éven keresztül/ az ELTE több mint 80 fős Numerikus és Gépí Matematikai Tanszékét irányította. Vezetése alatt a tanszék az alkalmazott matematikai és a számítástechnikai kutatások jelentős bázisává fejlődött. A programozó és programtervező matematikus képzés beindításában, a tantárgyi programok kidolgozásában vezető szerepe volt. Több új tantárgyat oktatott, ezekhez jegyzeteket irt. 1980 óta a több mint 150 fős ELTE Számítóközpont igazgatója. Irányítása alatt intézete jelentős tudományos eredményeket ért el a matematika alkalmazásai területén. A volt tanszéken is, a Számítóközpontban is nagyvolumenű, jelentős kutatási és fejlesztési tevékenységet folytattak nagyobb részt hazai, kisebb részt külföldi megbízásokra. Szakterületén vezető szerepet játszott szocialista és nyugati egyetemekkel való közvetlen, intenzív kapcsolatok kialakításában. Számos nemzetközi rendezvényen, egyetemen tartott előadásokat, több szakmai rendezvényt szervezett.

Az Annales Univ. Budapest s. Computatorica főszerkesztője, három további szakfolyóirat szerkesztőbizottsági tagja. A Neumann-társulat oktatási szakosztályának elnöke, az MTA Matematikai, Számítástudományi, valamint az Ásványi Nyersanyagok Komplex Hasznosítása tudományos bizottságainak tagja. Tagja a TMB Matematikai szakbizottságának. Az ELTÉ-n hosszú idő óta fontos politikai és állami vezetői feladatokat lát el.

Leindler László s.k.
az MTA rendes tagja

Rapcsák András s.k.
az MTA rendes tagja

Tandori Károly s.k.
az MTA rendes tagja

KISS DEZSŐ

Születési hely: Debrecen

év: 1929.

Szükebb szakterülete:

kísérleti részecske- és magfizika

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1979.

Jelenlegi munkahelye:

MTA Központi Fizikai Kutató Intézete

Beosztása:

főigazgatóhelyettes, egyetemi tanár

Szakmai tevékenysége a kísérleti részecskefizika területére koncentrálódik és két nagy dubnai mérőberendezéshez kapcsolódik. Az egyik az un. RISZK, amely a világ legnagyobb streamer kamrája, a másik egy neutrínó-detektor. A RISZK-kamrán hadron-magköölcsönhatások kísérleti vizsgálata folyik, többek között az átlagos multiplicitás meghatározása, továbbá a nagy transzverzális impulzusu események vizsgálata, legújában pedig vektor-mezonok, valamint charm-anticharm kvarkállapotot tartalmazó nagyobb tömegű rezonanciák ψ, χ tanulmányozása. E mérések adatgyűjtő fázisa az elmúlt évben gyakorlatilag véget ért, és azóta a mért adatok feldolgozása, kiértékelése és fizikai interpretációja folyik. A szerpuhovi gyorsítón történő mérésekben Kiss Dezső maga is részt vett; az adatok egy részének a kiértékelése a KFKI-ban folyik az általa vezetett csoportban.

A neutrínó-detektor építésének gondolata 1978-ban merült fel. A tervek kidolgozásában, valamint a projekt elfogadtatásában meghatározó szerepe volt. Vezetése alatt egy magyar csoport Dubnában a detektor építésén dolgozik. 1985-ben várható a

tényleges fizikai kísérletek megkezdése a szerpuhovi gyorsító-
tón.

E főirányu szakmai tevékenysége mellett egy éven át részt
vett alacsony energiájú alkalmazott magfizikai vizsgálatokban
a KFKI-ban, ahol Kajcsos Zsolttal és csoportjával pozitron-
annihilációval különböző szilárd testek, elsősorban fémüvegek
felületi tulajdonságait vizsgálták.

Dubnai vice-direktori tevékenysége három feladatot fog-
lalt magában: a részecskefizikai kutatások, a nemzetközi kap-
csolatok és a számítástechnika felügyeletét. Hazatérése után,
1979-ben a KFKI főigazgatóhelyettesévé nevezték ki. Az ELTE
Atomfizikai Tanszékén félállásu egyetemi tanár. Fizikus hall-
gatók számára atomfizika, valamint magtechnika kötelező elő-
adásokat és szemináriumokat tart.

1983-ban jelent meg a Tankönyvkiadó gondozásában "Atom-
fizika" c. jegyzete; ugyancsak a Tankönyvkiadónál áll megje-
lenés alatt "Nukleáris technika" c., Kajcsos Zsolttal közösen
irt tankönyve. Szerkesztette és részben írta: "A neutronok
szerepe a tudományban és a gyakorlatban" c. könyvet /Akadémiai
Kiadó/.

A tudományos közéletben igen aktivan vesz részt: elnöke
az MTA III. Osztálya Fizikai Bizottságának, tagja a TMB Fizi-
kai Szakbizottságának, tagja a TIT Országos Elnökségének, a
MTESz Tudománpolitikai Bizottságának, az MSZBT Országos El-
nökségének, az UNESCO és az ICSU Magyar Nemzeti Bizottságának,
a Fizikai Társulat Intéző Bizottságának, a Magyar Fizikai Fo-
lyóirat és a Fizikai Szemle szerkesztőbizottságának, a Művelő-
dési Minisztérium Fizikai Bizottságának. Elnöke az IUPAP Ma-
gyar Nemzeti Bizottságának, tagja a dubnai EAI Tudományos Ta-
nácsának, az IUPAP Comission on Physics and Development bizott-
ságnak és a Nemzetközi Neutrínó Bizottságnak.

Tagja az MSZMP XII. kerületi Bizottságának és elnöke e
PB Tudománpolitikai Bizottságának.

Igen aktív népszerűsítő és ismeretterjesztő tevékenysé-
get folytat.

1976-ban magas szovjet kitüntetést, a Munka Vörös Zászló
Érdemrendet kapta meg, amely azóta honosítást nyert.

Bozóky László s.k.
az MTA rendes tagja

Kovács István s.k.
az MTA rendes tagja

Gáspár Rezső s.k.
az MTA rendes tagja

Nagy Károly s.k.
az MTA rendes tagja

Csikai Gyula s.k.
az MTA levelező tagja

LOVÁSZ LÁSZLÓ

Születési hely: Budapest év: 1948.
Szűkebb szakterülete: kombinatorika és gráfelmélet
Akadémiai levelező tagságának kelte: 1979.
Jelenlegi munkahelye: Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar Számítógéptudományi Tanszék
Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár

Az MTA levelező tagjává 1979-ben választották. Azóta 54 nagyjelentőségű tudományos dolgozatot irt. Az utóbbi években elsősorban a kombinatorikus optimalizáció terén ért el világviszonylatban is kiemelkedő eredményeket. Ezek közül kettőt szeretnénk kiemelni.

Az első az un. bázis redukáló algoritmus megalkotása. Ez a polinomiális időben működő algoritmus egy adott rácsból olyan bázisokat tud kiválasztani, melyek különböző redukáltsági feltételeknek tesznek eleget. Az utóbbi hét évben ennek rendkívül sok jelentős alkalmazása keletkezett.

Az alábbi fontos problémák megoldására találtak polinomiális algoritmusokat, részben Lovásszal közösen, részben pedig az ő módszerét alkalmazva:

n szám szimultán diofantikus approximációja /Lovász, H.W. Lenstra, A.K. Lenstra/; racionális együtthatóju polinomok irreducibilis faktorokra bontása /H.W. Lenstra, A.K. Lenstra/; polinom gyökjelekkel való megoldhatósága /S. Landau, G. Hiller/; kommutatív algebrák testekre való felbontása /K. Friedl/; a Mertens sejtés cáfolata /A. Odlyzko és H.J.J. te Riele/; az un. hátizsák bázisu titkosítás megfejtése /J. Lagoriev és A. Odlyzko/; egy algebrai szám minimális polinomjának meghatározása /R. Kannan, Lovász, A. Schrijver/; az ellipszoid módszer kiterjesztése nem teljes dimenzióju poliéderekre /M. Grötschel, Lovász, A. Schrijver/; inhomogén diofantikus approximáció /Babai László/.

A második a konvex testek és rácsok algoritmikusk elmélete, melyet Lovász Grötschellel és Schrijverrel dolgozott ki. Módszerük az ellipszoid módszer és a már említett bázis redukáló algoritmus kombinációjára épül. A módszerrel megmutatták, hogy számos korábbi ad hoc módszerekkel előállított polinomiális algoritmus létezése általános elvekből következik. Ezen túlmenően több fontos probléma polinomiális megoldhatóságát bizonyították be, így a perfekt gráfok szögpoint pakkolási problémájáért és a szubmoduláris halmaz-függvények minimalizálási problémájáért. E vizsgálatok Lovász számos korábbi, a perfekt

gráfokra és kombinatorikus poliéderekre vonatkozó eredményére támaszkodnak. Legfontosabb eszközük azonban a Lovász által értelmezett Θ -függvény, mely a független pontok számára ad korlátot és amelyet Lovász az ötszög Shannon kapacitásának meghatározására vezetett be.

Eredményeinek nemzetközi elismerését mutatják a következők. 1979-ben a SIAM Pólya díjában, 1981-ben az IEEE "Legjobb Információelméleti Dolgozat" díjában részesült. 1982-ben az Amerikai Matematikai Társulat és a Matematikai Programozási Társulat közös Fulkerson díjában részesült. Az 1982-es Varsói Nemzetközi Matematikai Kongresszuson Erdős Pálon kívül az egyetlen magyar meghívott előadó volt. Szerkesztője az alábbi külföldön megjelenő nemzetközi folyóiratoknak: Journal of Combinatorial Theory /B/, J. Graph Theory, Discrete Math., Discrete Appl. Math., SIAM Journal on Algebraic and Discrete Methods, European Journal of Combinatorics, Advances in Mathematics, Math. Programming. 1982 óta az USA-beli Cornell University-n un. Professor at large. Ennek keretében hat éven keresztül tartott ott hat-hathetes előadás-sorozatot. A Waterloo /Kanada/ Egyetemnek 1980 óta tiszteletbeli professzora. 1981-ben az European Academy of Sciences, Arts and Humanities tagja. 1972-73-ban a Vanderbilt Egyetem /USA/, 1978-79-ben a Waterloo Egyetem /Kanada/, 1984-85-ben a Bonni Egyetem /NSZK/ vendégprofesszora.

Tudományos munkája mellett kiemelkedő szerepet vállalt az oktatásban, a hazai tudományos közéletben, a tudományos utánpótlás képzésében és a matematika alkalmazásainak elterjesztésében is. 1975-től 1982-ig a szegedi JATE Geometria Tanszékének, 1983 óta az ELTE Számítógéptudományi Tanszékének vezetője. Munkatársai, aspiránsai tudományos fejlődését mindig aktívan irányította, ezek között ma már a tudományok doktorai is szép számmal vannak. Előadásai mindig vonzóak. Combinatorial Problems and Exercises c. nagysikerű munkája a kombinatorikus képzésében világszerte alapvető jelentőségű. Tagja a Tudományos Minősítő Bizottságnak, az MTA Matematikai és Operációkutatási Bizottságainak. Tagja volt az MM Matematikai Bizottságának és több fontos akadémiai ad hoc bizottságnak. Tagja a Bolyai János Matematikai Társulat választmányának és hosszú évek óta a Társulat IMU-bizottságának titkára. Főszerkesztője a BJMT 1981 óta megjelenő Combinatorica c. nemzetközi tudományos folyóiratának. E folyóirat vezetésével rövid idő alatt a tárgykör egyik legrangosabb orgánumává vált. Tagja volt az MSZMP Szegedi Bizottságának is.

Mint tanszékvezető, számos közvetlen alkalmazási munkát is irányított. Hosszu évek óta tudományos tanácsadó az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézeténél. Az itt tartott szemináriumai igen fontosak voltak az elméleti és al-

kalmazott kutatások összehangolása szempontjából

Erdős Pál s.k.
az MTA rendes tagja

Császár Ákos s.k.
az MTA rendes tagja

Fejes Tóth László s.k.
az MTA rendes tagja

Hajnal András s.k.
az MTA rendes tagja

Révész Pál s.k.
az MTA rendes tagja

Szemerédi Endre s.k.
az MTA levelező tagja

Tandori Károly s.k.
az MTA rendes tagja

PRÉKOPA ANDRÁS

Születési hely: Nyiregyháza év: 1929.

Szűkebb szakterülete: valószínűségszámítás és matematikai statisztika, operációkutatás

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1979.
Jelenlegi munkahelye: Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Matematikai Intézet, Operációkutatási Tanszék

Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár

1929-ben született Nyiregyházán. A Debreceni Tudományegyetemen 1952-ben matematikai-fizika-ábrázoló geometria szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett. 1951-55 között Rényi Alfréd vezetése alatt aspiráns volt; a kandidátusi fokozatot 1956-ban, a doktori fokozatot pedig 1971-ben szerezte meg. 1979-ben lett az MTA levelező tagja.

Tudományos pályafutása három szakaszra osztható fel. Az első, 1950-1958 közötti szakaszban valószínűségelmélettel és alkalmazásaival /kémiai, fizikai, műszaki tudományok/ foglalkozott, amelynek során uttörő jelentőségű eredményeket ért el a sztochasztikus halmazfüggvények elméletében. A második, 1958-1970 közötti szakaszban elsősorban az operációkutatás matematikai módszerei és annak alkalmazásai kerültek érdeklődése középpontjába. Ilyen jellegű eredményei közül kiemelkedő Ziermann Margittal közösen megfogalmazott készletgazdálkodási matematikai modellje, amely a hazai, de később a nemzetközi gyakorlatban is igen nagy sikert aratott, és magyar készletmodellként emlegetik. Legjelentősebbek a sztochasztikus programozás elméletében elért eredményei. A konvex alakzatok geo-

metriájának segédeszközeire támaszkodva kiépítette az un. log-konkáv mértékek elméletét, és ennek alapján több új sztochasztikus programozási modellt fogalmazott meg. Ezeket azután alkalmazta viztározók tervezési és irányítási feladatainak megoldására, villamoshálózatok kapacitásának kiterjesztési feladatára, készletezési és más közgazdasági feladatokra. Az említett modellek körében megemlítendő a Balaton szintszabályozására vonatkozó modellje és az erre alapozott eljárás, amely újszerű dinamikus folyamatirányítási elvet tartalmaz, és segítségével nagy biztonsággal lehet a vízszintet előírt határok között tartani. 1970 óta a számítástechnikai módszerek és operációkutatási komplex feladatok problémái kötik le figyelmét. Kezdeményezésére és vezetésével egy kutatócsoporttal kialakítottak egy nagy méretű, vegyes-változós matematikai programozási modellet termikus villamosenergiarendszer rövidtávú optimális menetrendjének meghatározására hálózati feltételek figyelembevételével.

Prékopa András e kiterjedt és jelentős nemzetközi figyelmet kiváltott kutatásaiban kiváló példáját adja az alkalmazott matematika magasfoku művelésének. A valóságban felmerülő problémából indul ki, és azok megfelelő matematikai modelljeit megalkotva, azokat igen beható matematikai analízisnek veti alá, miközben a matematika fegyvertárát - ha a szükség úgy kívánja - számos hatásos eszközzel gyarapítja, majd az analízis eredményeit a modellen keresztül alkalmazza az eredeti /műszaki, közgazdasági, stb./ problémákra.

Tudományos alkotó munkásságát igen jelentősen kiegészíti oktató, nevelő, a matematika társadalmi hasznosításának ügyét lelkesen propagáló tevékenysége. Az ötvenes évek közepén részt vett az ELTE matematikus szak keretein belül a valószínűségszámítási és matematikai statisztika szakirány kialakításában a sztochasztikus folyamatok oktatásának megalapozásával. Az ELTE-n 1958 óta tart operációkutatási előadásokat. A hatvanas évek közepén ő hozta létre az operációkutatási szakirányt, és dolgozta ki valamennyi tárgy akkori első programját. 1957-től 1959-ig a Bolyai János Matematikai Társulat keretein belül nagysikerű operációkutatási tanfolyamot szervezett. Tankönyvei, jegyzetei széles körben elterjedtek itthon és külföldön is. Ő lett a vezetője annak az MTA Matematikai Kutató Intézetében létesült kutatócsoportnak is, amely hazánkban az első operációkutatási jellegű tudományos kutatócsoport volt /1959-1970/. Jelenleg az MTA Operációkutatási Bizottság elnöke, a Bolyai János Matematikai Társulat Alkalmazott Matematikai Szakosztályának elnöke, a TMB tagja, az Alkalmazott Matematikai Lapok főszerkesztője, valamint szerkesztőbizottsági tag az Acta Math. Hungarica, Periodica Math., Acta Cybernetica, Optimization, Information Theory and Control, Stochastic Processes, European Journal of Operation Research, Mathematics of Operation Research, Annals of Operations Research hazai, illetve külföldi folyóiratoknál.

1963 óta csaknem évenként került sor hazánkban olyan nemzetközi, vagy hazai vonatkozású tudományos konferenciákra, amelyeknek ő volt a szervezőbizottsági elnöke. Mindezek alapján joggal tekinthetjük tevékenységét iskolateremtőnek.

Jelentős nemzetközi elismertségének jelei ismételt külföldi vendégprofesszori meghívásai /1960: Aarhus, Dánia, 3 hónap; 1965: Case Institute of Technology /Cleveland/ és Tulane University /New Orleans/, 4,5 hónap; 1977-78: University of Wisconsin-Madison és Stanford University /California/ 1 év/. Plenáris ülésen előadó 1977-ben a Mexikói Mérnöki Akadémia Kongresszusán, 1974-ben az Oxfordi Nemzetközi Sztochasztikus Programozási Konferencián, 1978-ban a Montreal-i Optimalizálási Napokon; 1984-ben Linzben az Applied Optimization Technique in Energy Problems, Prágában a COMPSTAT és Kiebben a Sztochasztikus Optimalizálás konferenciákon. 1968-ban az International Statistical Institute tagjává, 1979-ben az Economic Society felov-jává választották. Elnöke a Mathematical Programming Society nemzetközi tudományos társaság keretében működő Sztochasztikus Programozási Bizottságnak. 1977-ben a Mexikói Mérnöki Akadémia levelező tagja; 1982-ben pedig a Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik vezetőségi tagja lett.

Tudományos eredményeiért, illetve tudományszervezői tevékenységéért 1956-ban Grünwald Géza emlékdíjban, 1978-ban Benedikt díjban, 1983-ban pedig MTESz díjban részesült.

Leindler László s.k.
az MTA rendes tagja

Szőkefalvi-Nagy Béla s.k.
az MTA rendes tagja

Tandori Károly s.k.
az MTA rendes tagja

Révész Pál s.k.
az MTA rendes tagja

Rapcsák András s.k.
az MTA rendes tagja

Agrártudományok Osztálya

LÁNG ISTVÁN

Születési hely: Mohács év: 1931.
Szűkebb szakterülete: agrokémia
Akadémiai levelező tagságának kelte: 1979.
Jelenlegi munkahelye: Magyar Tudományos Akadémia
Beosztása: főtitkárhelyettes, mb. főtitkár

Levelező taggá választása óta - folytatva az ezideig kialakított irányvonalat - az interdiszciplináris, nagy népgazdasági jelentőségű, átfogó tudományos kérdések megválaszolását tűzte ki célul.

Tudományos felkészültsége és szervezői készsége kiválóan alkalmassá tették nagyszámu, különböző szakterületeket képviselő szakember összehangoló tevékenységének irányítására.

Időrendben elsőként tudományos tevékenysége az ország biológiai erőforrásainak vizsgálatára, megőrzésére és a gazdasági fejlődés érdekében történő hasznosítására irányult. Kezdeményezésére és irányításával 1978-ban az MTA keretében, mintegy 400 szakember közreműködésével, országos felmérés indult el az agroökológiai potenciál meghatározására, racionális hasznosítása tudományos alapjainak kidolgozására és a távlati termelésfejlesztési koncepciók elméleti megalapozására. Az eredményekről az MTA 1980. évi közgyűlésén számoltak be. A felmérés igazolta, hogy az ország természeti adottságai lehetővé teszik a következő két évtizedben a növénytermesztés és az erre alapozott állattenyésztés további jelentős fejlesztését, és nagymértékben járult hozzá, hogy a Minisztertanács által elfogadott távlati gazdaságfejlesztési koncepcióban a négy fejlesztési prioritás között az első helyen szerepel az ország agroökológiai potenciáljának hasznosítása.

Az országos felmérés hatására, az ő közvetlen, vagy közvetett részvételével több megyében /Baranya, Szolnok, Pest, Bács-Kiskun, Békés, Csongrád/ regionális szintű felmérést végeztek a térség természeti környezetének részletesebb értékelésére. Ezzel hozzájárultak a mezőgazdasági termelés következő középtávu terveinek tudományos megalapozásához.

Az agroökológiai potenciál vizsgálata széleskörű nemzetközi érdeklődést váltott ki. A módszer alkalmazhatóságát számos külföldi szakember tanulmányozta.

Ezt követően 1981-ben új, széleskörű felmérést kezdeményezett, szervezett meg és irányított, amely a biológiai eredetű anyagok /biomassza/ komplex hasznosítási lehetőségeinek vizsgálatát tűzte ki célul. E munka keretében készült el az első országos biomassza statisztikai rendszer, amely mennyiségi adatokat szolgáltatott a különféle csoportokba sorolható biomassza formákról. A felmérés egységes rendszerben vizsgálta a biomassza termelés, átalakítás és különböző célú hasznosítás lehetőségeit és korlátait. A felmérésről az MTA 1983. évi közgyűlésén számolt be. Az Állami Tervbizottság 1984. januárjában vitatta meg a biomassza-jelentést és hozott határozatokat a további fejlesztések ügyében.

A biomassza felmérés eredményei ugyancsak jelentős érdeklődést váltottak ki a külföldi szakemberek körében, amit számos előadás, meghívás és közös szemináriumok szervezése is igazol.

Mindkét felmérés módszertanilag is újdonságot jelentett a hazai tudományos életben a nagyrendszer-szemléletű megközelítés, a korábbi kutatási eredmények szintézise, valamint a jövőre vonatkozó lehetséges fejlesztési alternatívák egységes feldolgozása alapján.

Tudományos tevékenységének másik gócpontja terén, a környezetvédelmi problémák megoldása érdekében több szakértőcsoport munkáját vezette. Ezek dolgozták ki a Balaton, a Gabcsikövő-Nagymarosi Vizlépcső és a Hévízi tó környezetvédelmét megalapozó kormányzati intézkedések terveit.

További nagylélegzetű munkája a biotechnológiai országos kutatási és fejlesztési program koncepciójának kidolgozása, melynek megfogalmazásához jelentősen hozzájárult, és amelynek munkálatai most vannak folyamatban.

Az OKKFT programok közül "Az atomerőművek biztonságos üzemeltetését szolgáló kutatási-fejlesztési feladatok" és az "Anyagtudományi és Anyagtechnológiai kutatások" programtanácsai elnöki funkcióját látja el.

Mint a gödöllői Agrártudományi Egyetem címzetes egyetemi tanára, rendszeresen előadja a "Környezetvédelem" tárgyat.

A nemzetközi tudományos életben mint az Akadémia nemzetközi kapcsolatait felügyelő főtitkárhelyettes, 1979. májusa óta 60 alkalommal vett részt külföldi tudománypolitikai, vagy kutatásszervezési tárgyaláson és ebből 46 alkalommal vezette a magyar küldöttséget.

A magyar kormány megbízott az Egyesített Atomkutató Intézetben /Dubna/. Alelnök a Nemzetközi Alkalmazott Rendszerelemzési Intézet igazgatótanácsában /Laxenburg/, magyar képviselő az Irányítási Problémák Nemzetközi Intézetében /Laxenburg/.

A Szovjet Mezőgazdasági Tudományos Akadémia 1982-ben külföldi tagjává választotta. Elnök volt a Nemzetközi Műtrágyázási Központ 1984-ben Budapesten rendezett Világkongresszusán.

A felsoroltak igazolják Láng István hazai és nemzetközi vonatkozásban is kiemelkedő tudományos tevékenységét.

Stefanovits Pál s.k.
az MTA rendes tagja

Cselőtei László s.k.
az MTA rendes tagja

Kurnik Ernő s.k.
az MTA rendes tagja

MAGYAR JÁNOS

Születési hely: Csomád

év: 1911.

Szűkebb szakterülete:

erdőgazdálkodás, erdőrendezés

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1967.

Jelenlegi munkahelye:

nyugdíjas

Beosztása:

--

A felszabadulást követően állami tulajdonba került az ország erdővagyonra és ezzel napirendre került az erdőképzlet pontos felmérésének igénye. Magyar János uttörő munkát végzett az állami erdőgazdálkodás megszervezésében az erdőrendezősegek országos hálózatának létrehozásával. Ez tette lehetővé az ország erdővagyonának pontos, tételes felmérését, majd az ujfásítási tervek kidolgozását és fokozatos megvalósítását.

Az általa kidolgozott új tudományos módszerek alkalmazásával lehetségessé vált fafajaink, illetve fajtáink számszerű felderítése és az ország termőhelyi szórásmezéjének megismerése.

Munkásságának másik igen eredményes időszak a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemhez kötődik. Oktató és kiváló nevelőként iskolát alapított. Tanítványaival tudományos eredményei továbbfejlesztésével megvalósította a fatermesztési munka konkrétabb és célszerűbb tervezését és megvalósítását.

Jelenleg is az országot átfogó kísérleteket folytat a nemes nyárasok telepítésének, biológiai, ökonómiai szempontból előnyös technológiai kérdéseinek tisztázására.

Magyar János nyugdíjazásáig, hosszú éveken át volt az MTA Erdészeti Bizottságának elnöke, az Agrártudományi Közlemé-

nyek szerkesztőbizottságának és a TMB Növénytermesztési Szakbizottságának tagja, tevékeny részt vállalt a Hazafias Népfőnt Győr-Sopron megyei Bizottsága alelnökeként.

Több mint másfélszáz tudományos értekezést és előadást irt, illetve tartott. A Magyar Tudományos Akadémia munkássága elismeréséül 1967-ben választotta levelező tagjai sorába.

Jelenleg mint nyugdíjas egyetemi tanár, részt vesz az egyetemi oktatásban, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottsága munkájában.

Horn Artur s.k.
az MTA rendes tagja

Kurnik Ernő s.k.
az MTA rendes tagja

Orvosi Tudományok Osztálya

ANTONI FERENC

Születési hely: Budapest év: 1928.
Szűkebb szakterülete: orvosi biokémia, sejtbiokémia
Akadémiai levelező tagságának kelte: 1976.
Jelenlegi munkahelye: Semmelweis Orvostudományi Egyetem I.sz. Kémiai-Biokémiai Intézete
Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár, igazgató

A vezetése alatt álló intézetnek a fő kutatási iránya az eukariota sejtek szabályozási folyamatainak vizsgálata. Ezen belül Antoni professzor által közvetlenül irányított vizsgálatok az immunszervek és sejtek biokémiai folyamatainak vizsgálata.

Külön figyelmet érdemel, hogy vizsgálatait humán anyagokon végezte. Ezzel kapcsolatos vizsgálatairól angol nyelven megjelent könyvben számolt be "Tonsils - structure, immunology and biochemistry" címmel /Akadémiai Kiadó, 1978./. Vizsgálataiban a humán tonsilla immunológiai jelentőségéről számol be és eltávolítását, szemben a jelenlegi gyakorlattal, csak kivételes esetben tartja indokoltnak.

Kiterjedt vizsgálatokat végeztek a limfocita DNS szintézisével, illetve az immunogén-DNS szintézis tanulmányozására dolgoztak ki új vizsgálati eljárást. Kimutatták a DNS-leadását limfocitákból. Vizsgálták a sejtmag fehérjék /hisztonok/ foszforilációját, a foszforiláló enzimet limfocitákból nyerték ki.

Bevezette a kemotaktikus peptidok hazai előállítását és azok biológiai meghatározását. A vírus peptid antigének közül a száj és körömfájás vírus antigén peptidjének hazai szintézisét és előállítását kezdeményezte. Vizsgálatairól az Orvosi Osztály 1983. évi tudományos ülésén számolt be, amely könyvfejezetként is megjelenik.

Az I.sz. Kémiai-Biokémiai Intézetben Antoni professzor kezdeményezésére vezették be a májsejtek izolálását és sejtkulturákat. Galaktózamin alkalmazásával a máj sejt kulturát a hepatitis modellezésére használták Lapis akadémikus és munkatársainak kollaborációjával. A vezetése alatt álló intézetben működik az MTA támogatott peptid kutatócsoport. A kutatócsoport az LH-RH-peptid /reprodukciót szabályozó peptid/ kutatás területén jelentős eredményeket ért el. Az LH-RH készítmények, illetve analógok 1984-ben szabadalmi jogot kaptak, a szabadalom részese Antoni professzor is. Az intézetben folyó anabolikumokkal és prosztaglandinokkal kapcsolatos kutatás nemzetközi kooperációval folyik /University of St.Louis USA/, amely NSF /USA/ alapból támogatott.

Levelező taggá történt megválasztása óta 77 tudományos közleménye és 5 könyv, illetve könyvrészlete jelent meg.

Gyakorlati munkásságát bizonyítják szabadalmi, amelyek közül a hazai taurin előállítása vált gyártmány-termékké /természetes detergens és biológiai rendszerekben kénforrás/.

Részt vett a hazai biomaszaprogram kidolgozásában a "Biogáz" témában, továbbá a biotechnika hazai programjának az előkészítésében. Előterjesztést készített a "Humán táplálkozás és annak hazai vonatkozásai" címmel, amelyet az Orvosi Osztály és az Elnökség is megvitattott. Antoni professzor a diákok és a tudományos közvélemény előtt jó előadóként ismert, kifejezetten szereti az oktató-nevelő munkáját.

Kezdeményezője és szerkesztője az "Aesculap" zsebkönyvsorozatnak /32 könyv jelent meg, egyes példányokból a harmadik kiadás/. Szerkesztésében jelent meg a "Biokémia ábra és folyamatgyűjtemények", amely jelentősen hozzájárult a biokémia elsajátításának megkönnyítéséhez.

1979-ig a SOTE rektori tisztségét látta el. Ebben az időben fejeződött be az egyetem Nagyvárad-téri épületének építése és kezdődött meg az üzembeállítás, amelyben jelentős szerepe volt. Az orvoskaron több javaslatot tett és dolgozott ki az egyetemi oktatás korszerűsítésére. Oktatási tevékenységét a

Felsőoktatás Kiváló Dolgozója Emlékéremmel, Jancsó Miklós Emlékéremmel /Szegedi Orvostudományi Egyetem/, a bari egyetem emlékéremmel ismerték el.

Kezdeményezte és létrehozta a SOTE és MTA kutatási szervezetét /MTA-SOTE EKSZ/, amelynek több éven át elnöke volt /1979-1984/. Nyílt, tárgyilagos kritika jellemző rá, konstruktív magatartásu, megbecsüli munkatársait, kiemelten foglalkozik a fiatal kutatókkal. A vezetése alatt álló intézetben több egyetemi doktori, 7 kandidátusi és 2 nagydoktori értekezés sikeres megvédésére került sor, továbbá a 40 év életkorú kutatók többsége 1-2 évet tartózkodott külföldi tanulmányuton. Jellemzője az igényesség az oktatói és kutatói tevékenységben egyaránt, amelyhez példás etikai magatartás társul. /1984-ben Semmelweis Emlékéremmel tüntették ki./

Széleskörű közéleti tevékenységet folytat. Több hazai és külföldi tudományos bizottságban elnöki, illetve vezetőségi tisztséget tölt be.

Nemzetközi szervezetekben tevékenykedik - ENUWAR, LAMBE. Hazai közéleti tevékenysége közül kiemelkedő a SZOT Plénum tagsága, a Hazafias Népfront Országos Környezetvédelmi Bizottságának tagsága, az MSZMP VIII. kerületi PB és PVB tagja, ahol munkáját nagyra értékeli.

Az Orvosi Osztály munkájában kezdeményező, konstruktív, tárgyilagos kritikával kiérdemelte az osztály tagjainak megbecsülését.

Babics Antal s.k.
az MTA rendes tagja

Gegesi Kiss Pál s.k.
az MTA rendes tagja

Donhoffer Szilárd s.k.
az MTA rendes tagja

HALÁSZ BÉLA

Születési hely: Kalaznó

év: 1927.

Szükebb szakterülete:

neuroendokrinológia, anatómia, szövettan

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1979.

Jelenlegi munkahelye:

Semmelweis Orvostudományi Egyetem II. Anatómiai Szövet- és Fejlődéstani Intézete

Beosztása:

tanszékvezető egyetemi tanár

Több mint három évtizeddel ezelőtt kezdte az agyfüggelékmirigy működés szabályozásával foglalkozó, nemzetközi szintű neuroendokrin kutatásait. Levelező taggá történt megválasztása óta eredményesen folytatta ilyen irányu munkásságát. Munkatársaival nemzetközi viszonylatban jelentős észleleteket szolgáltatott annak a feltételezésnek az alátámasztására, hogy az idegrendszer számos helyén előforduló opioid peptidnek funkcionális szerepe van a hypophysis troph hormonok elválasztásának szabályozásában /Life Sci. 28: 737, 1981/. A köztiagy idegi összeköttetéseinek megszakítására két évtizeddel ezelőtt kidolgozott eljárását - melynek lényege az agycélzó készülékre erősített bajonett alaku mikrokés /ezt róla vezeték el/ - ma is széles körben használják az egész világon. Ezen módszerének segítségével az utóbbi években munkatársaival értékes megfigyeléseket tett különféle neuroendokrin funkciók szabályozására vonatkozóan /Developments in Neuroscience 16: 227, 1983/. Munkatársaival elsőként mutatott ki a köztiagyban olyan, az ingerület átvívó anyag alapján jelzett idegi kapcsolatokat, melyeknek feltehetően szerepe van az agyfüggelékmirigy mellső lebeny működés idegi szabályozásának mechanizmusában /Neurosci.Lett. 44: 119, 1984/.

A korábban Szentágothaival nemzetközi viszonylatban elsőként felvetett elképzelést, nevezetesen, hogy a perifériás endokrin mirigyek és a hypothalamus között idegi összeköttetés áll fenn, munkatársaival számos észlelettel megerősítette, és rámutatott ezen kapcsolat funkcionális jelentőségére /Andrologie 13: 275, 1981/. Tanulmányozva az agyfüggelékmirigy differenciálódási képességét, munkatársaival kimutatta, hogy a mirigy sejtjei önmagukban képesek bizonyos fokú strukturális és funkcionális differenciálódásra. A normális szerkezet és működés kialakulásához azonban a hypo-physiotroph neurohormonok elengedhetetlenek /The Anterior Pituitary, Raven Press, 341, 1983/.

Dr. Halász Béla nemzetközileg elismert és a nemzetközi élvonalba tartozó szaktekinetély. A Nemzetközi Endokrin Társaság az idei évben tartott kongresszusán a Társaság hét tagu Végrehajtó bizottságának tagjává választotta. Az UNESCO keretében működő Nemzetközi Agykutatási Szervezet Központi Tanácsának tagja. Több éven át a Nemzetközi Neuroendokrinológiai Társaság alelnöke volt. A CIBA Foundation magyarországi képviselője. Több éven át szerkesztőbizottsági tagja volt a Neuroendocrinology, a Psychoneuroendocrinology és a Journal of Neurotransmission című nemzetközi folyóiratoknak. Jelenleg szerkesztőbizottsági tagja a Neuroendocrinology Letters, az Acta Morphologica Hung. és a Felsőoktatási Szemle című folyóiratoknak. Tudományos munkásságának nemzetközi elismerését jelzi, hogy fontos kongresszusok és szimpoziumok ismételtén felkérték tárgyukörének referálására, illetve nemzetközi kiadvá-

nyokban egy-egy fejezet megírására. Tiszteletbeli tagja a csehszlovák és a lengyel endokrin társaságnak.

1981 óta a Tudományos Minősítő Bizottság Elméleti Orvostudományi Szakbizottságának elnöke. 1982 óta elnöke a Magyar Endokrinológiai és Anyagcsere Társaságnak. A "Bioreguláció" Országos Távlati Kutatási Főirányba tartozó egyik szakmai plénum elnöke. Az MTA-SOTE Egyesített Kutatási Szervezet jelenlegi elnöke. Választott tagja a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Tanácsának. Elnöke az Egyetemi Ifjusági Bizottságnak.

Babics Antal s.k.
az MTA rendes tagja

Bálint Péter s.k.
az MTA rendes tagja

Környey István s.k.
az MTA rendes tagja

Flerkó Béla s.k.
az MTA rendes tagja

NÁSZ ISTVÁN

Születési hely: Turkeve

év: 1927.

Szükebb szakterülete:

virológia, mikrobiológia

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1979.

Jelenlegi munkahelye:

Semmelweis Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézete

Beosztása:

tanszékvezető egyetemi tanár,
igazgató

Tudományos kutató munkája, oktatói és tudományos szervező tevékenysége levelező taggá történt választása óta tovább mélyült és szélesedett. Az azóta eltelt időszakban több mint 50 közleménye jelent meg, jelentős részben rangos nemzetközi folyóiratokban, továbbá három könyve, illetve könyvrészlete. Legfontosabb kutatási területe változatlanul az adenovírusok sokirányú vizsgálata.

Az adenovírusok fehérjeburkát felépítő különböző strukturfehérjék tanulmányozása eredményeként jutott el az egyik legfontosabb vírusfehérje alkatrész, a hexonfehérje háromdimenziós kristályos formában való előállításához /Intervirology 13, 1, 1980/. A hexon kristályosítását ma már rutinszerűen végzik különböző tudományos célokra. A kristályosodási folyamat során elektronmikroszkópos vizsgálattal a háromdimenziós kristályok mellett kétdimenziós kristálylemezek képződését is

sikerült kimutatniuk, amelyek eddig ismeretlenek voltak /Inter-virology, 15, 37, 1981/. Ezek további vizsgálata során új strukturális elemek, az általa elnevezett inter-, és intra-hexonális összekötő elemeknek a létezését mutatták ki az egyes hexonok, valamint a hexonokat felépítő három polypeptid al-egység között. Meghatározta a hexonok egyedi strukturáját, továbbá kölcsönös orientációjukat és kötődési módjukat a két-dimenziós kristályban /Virology, 114, 265, 1981/. Speciális elektronmikroszkópos eljárások alkalmazásával sikerült meghatározni az egész víruspartikula fehérjeburkának finom szerkezetét, az alkotóelemek kapcsolódási módját az ikoza-éder alakú vírus kétszeres, háromszoros és ötszörös szimmetria tengelyének megfelelően, melyek nemzetközi viszonylatban is jelentős eredmények /Virology, 134, 223, 1984; Acta Microbiol. Hung. 30, 169, 1983; Arch. Virol., 79, 299, 1984/. Ugyancsak úttörő jellegűek az adenovírus hexonfehérje antigénszerkezetére vonatkozó vizsgálatai is. Kristályosított hexonfehérje ellen, hibridoma technikával előállított nagyszámú, különböző monoklonális ellenanyag segítségével új, eddig ismeretlen intertipusos jellegű antigéndeterminánsokat mutatott ki, amelyek a különböző szerológiai típusú hexonokban különböző, de az adott típusra jellegzetes kombinációkban vannak jelen. Ezek ismerete az oltóanyag céljára előállítandó hexonfehérje ellenőrzése szempontjából rendkívül jelentős, de egyben fontos új diagnosztikai lehetőséget is jelent.

Másik fő kutatási területe a vírus DNS-re vonatkozik. Ebben a témakörben számos emberi és állati eredetű adenovírus típusnál elvégzete a DNS izolálásán és tanulmányozásán kívül a DNS különböző restrikciós enzimekkel való emésztését és a megfelelő restrikciós /fizikális/ térkép összeállítását. Meghatározta a különböző adenovírus típusok közti genetikai különbségeket /Arch. Virol., 67, 85, 1981; Acta Virol., 27, 289, 1983; Analyt. Biochem., 135, 264, 1983; Arch. Virol., 77, 181, 1983/. Több mint 50 olyan baktériumot sikerült klónoznia, amelyekbe beépítették az adenovírus DNS egy-egy, kisebb-nagyobb fragmentumát, amelyeket restrikciós enzimekkel való specifikus hasítás segítségével állított elő. Ezekben a baktériumokban az összes adenovírus géneknek mintegy 90 %-a benne van, így génszabványos uton olcsón termelhetők és tanulmányozhatók. E gének szerkezetére, bakteriális rendszerben való működési módjára vonatkozóan is számos új eredményt sikerült elérnie /Molekularn. Genet., 1, 15, 1983/.

Harmadik kutatási területe az adenovírusok köroktani, patológiai szerepének, a fertőzések pathomechanizmusának vizsgálata. E területen különösen jelentősek a különböző betegségekben az immunbiológiai háttér, a latens virushordozás és aktiválódás, illetve a keringő lymphocyták fertőzöttsége közti összefüggés kimutatása /Intervirology, 14, 310, 1980; Internat. Urol. Nephrol., 14, 115, 1982; Eur. J. Pediatr., 138, 59, 1982/.

Nász István kiemelkedő tudományos munkássága rendkívül értékes oktatási tevékenységgel párosul. A tudományos szakember utánpótlás nevelésében kifejtett tevékenységét pedig szemléletesen mutatja, hogy a SOTE Mikrobiológiai Intézetében ő szervezte meg a víruskutató munkát és igen eredményesen dolgozó, nagy szakmai tekintéllyel rendelkező kutatócsoportot nevelt ki az utóbbi, közel három évtized alatt. Munkatársai közül számosan szereztek tudományos minősítést.

Széleskörű tudománypolitikai tevékenységet fejt ki. Az MTA és az Eü. Minisztérium közös Mikrobiológiai Bizottságának elnöke. A Magyar Mikrobiológiai Társaság alelnöke. Elnöke az Acta Microbiologica Hungarica szerkesztőbizottságának, tagja az "Életfolyamatok Szabályozásának Mechanizmusa" c. kutatási főirány Koordináló Tanácsának, az Országos Szakképesítő Bizottságnak. Sokrétű tevékenységet fejt ki a tudományos minősítési munka különböző területein. 1980 óta az MTA Orvosi Tudományok Osztálya elnökhelyettese. 1964 óta dolgozik a Nemzetközi Virus-taxonómiai Bizottság tagjaként. Tagja az Acta Virologica nemzetközi tudományos folyóirat szerkesztőségének, az Európai Gyors-vírusdiagnosztikai Társaságnak, stb. Tiszteletbeli tagja a Szovjetunió Össz-Szövetség Mikrobiológiai Társaságának.

Babics Antal s.k.
az MTA rendes tagja

Bálint Péter s.k.
az MTA rendes tagja

Geçesi Kiss Pál s.k.
az MTA rendes tagja

Műszaki Tudományok Osztálya

CZIBERE TIBOR

Születési hely: Tapolca

év: 1930.

Szűkebb szakterülete:

elméleti és alkalmazott hidrodinamika, áramlástechnikai gépek

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1976.

Jelenlegi munkahelye:

Nehézipari Műszaki Egyetem
Áramlás- és Hőtechnikai Tanszék

Beosztása:

rektor, tanszékvezető egyetemi tanár

Szűkebb szakterülete az elméleti és alkalmazott hidromechanika és annak gyakorlati felhasználása az áramlástan gépek szerkesztésében. E téren végzett munkáját úgy itthon, mint a nemzetközi tudományos körök nagyra értékelik.

Levelező taggá választása óta a turbogépek lapátozott tereiben lejátszódó hidromechanikai folyamatok kutatásában nemzetközileg is elismert eredményeket ért el. A szányrácsok tervezésére szolgáló számítási eljárását, amelyért Kossuth-díjat kapott, kiterjesztette surlódásos közegekre is. Ezzel nemcsak jelentős előrelépést tett a surlódásos rácsáramlási probléma megoldásában, hanem egyúttal hatékony eszközt adott a tervező mérnök számára a turbogépek hatásfokának további javítását célzó fejlesztő munkában. Ma már ugyanis a korszerű, nagyteljesítményű számítástechnikai eszközök bonyolult számítási eljárások széleskörű ipari alkalmazását is lehetővé teszik. A külföld érdeklődésére jellemző, hogy az elmúlt másfél évben három meghívást is kapott /Brünn, Tampere, Ljubljana/.

A Ganz-Másvag tudományos tanácsadójaként jelentős szerepe van a hazai gyártású vízturbinák fejlesztésében. Az utóbbi két évtizedben a gyár valamennyi új turbinagyártmánya létrehozásában vagy mint a laboratóriumi kisminta tervezője, vagy mint a tervezés irányítója közvetlenül részt vett. Ezek a turbinák Indiától Peruiig számos országban működnek. A szóban forgó tervezési módszer azonban nemcsak turbinák, hanem szivattyúk fejlesztésében is eredményesen használható, amit a Ganz-Másvag és a Digép fejlesztett szivattyú-gyártmányai igazolnak.

A vezetése alatt álló kutatóhely /NME Áramlás- és Hőtechnikai Gépek Tanszéke/ a szányrácsokban kialakuló áramlási folyamatok kutatásában két külföldi kutatóhellyel /Brünni Műszaki Egyetem társtanszéke és a Ljubljana-i Turbina Kutatóintézet/ együttműködve dolgozik. Ezen a téren elért eredményeiért a "Brünni Műszaki Egyetem Aranyérme" elismerést kapta 1980-ban.

Mint egyetemi tanár fejt ki oktató tevékenységet: a NME Gépészmérnöki Karán az Áramlástan, Áramlástechnikai gépek, Folyékony kontinuumok mechanikája és Műszaki hőtan című tantárgyak oktatását irányítja és az előadásokat tartja már két évtizede. Az Áramlástan című tárgy előadási anyagát a Fizikai Kézikönyv Műszakiaknak Hidromechanika c. fejezetében publikálta /társszerzővel/ 1980-ban. Aktívan tevékenykedik a mérnök-továbbképzésben, a szakmérnökképzésben és a kutatóképzésben.

Széleskörű társadalmi és tudományos-közéleti tevékenységet fejt ki: országgyűlési képviselő, tagja a Miskolci Akadémiai Bizottságnak, az Elnökségi Interdiszciplináris Probléma-Bizottságnak, a Kutatáspolitikai Tanácsnak, a TMB Gépészeti-Kohászati Szakbizottságának, a PUGWASH Magyar Nemzeti Bizott-

ságának, az IUTAM Magyar Nemzeti Bizottságának; elnöke az Áramlás- és Hőtechnikai Gépek és Berendezések Bizottságának, a Miskolci Akadémiai Bizottság Gépészeti Szakbizottságának, a GTE Központi Tudományos Bizottságának, a TIT Borsod-megyei Szervezetének. Esetenként részt vesz ad hoc bizottságok munkájában, amelyeket az Akadémia, vagy különböző főhatóságok, országos hatáskörű szervek hoznak létre. Folyamatosan tevékenykedik tudományos minősítési ügyekben opponensként, bíráló bizottsági és vizsgálóbizottsági tagként, továbbá aspriánsvezetőként.

Prohászka János s.k.
az MTA rendes tagja

Lévai András s.k.
az MTA rendes tagja

LUKÁCS JÓSZEF

Születési hely: Budapest

év: 1925.

Szűkebb szakterülete:

félvezetőtechnológia

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1973.

Jelenlegi munkahelye:

Villamosipari Kutató Intézete

Beosztása:

igazgató

1973, levelező taggá történt választása óta Lukács József az alábbi területen végzett tudományos munkát:

- mind elméleti, mind kísérleti uton részletesen vizsgálta a rendezett molekulákkal végzett termikus reakciók végtermékeinek impulzusvektor eloszlását;

- kísérleti munkát végzett termovillamos generátorok hatásfok növelésére, illetve generátorok súlyának lényeges csökkentésére;

- kísérleti munkát végzett a 10°C és 15°C terhelhetőségű Ni-Cd akkumulátorok egyes technológiai lépéseinek kialakításában;

- koncipiált és kifejlesztett egy integrált gőzturbina-generátor egységet 6 ata-s, 170°C -os gőz feldolgozására.

Az említett területeken az elért eredmények az alábbiak:

A rendezett molekulákkal végzett kísérletekről több cikkben tette közzé eredményeit. Jelenleg kísérleti eredményként rögzíthető, hogy a modellnek választott poli-, illetve monokristályos grafit 900°C -on, 10^{-4} Hgmm nyomáson történő égetésével sikerült bizonyítani, hogy az impulzusvektorok gömb-, il-

letve ellipszoid-szerű eloszlása a Coulomb-mérlegre helyezett grafitlemezen kb. 30 %-os tolóerő különbségben jelentkezik makroszkópicusan. A vizsgálatok a belső égésű motorok, illetve gázturbinák hatásfokának növelése szempontjából jelentősek.

A termovillamos generátorok /40 W--250 W/ területén végzett munka eredményeként a hatásfok kb. 30 %-kal javult és az áttérvezett generátor súlya 40 kg-ról 16 kg-ra csökkent.

A Ni-Cd akkumulátoroknál a masszát vivő rács felületét kb. háromszorosra növelték elektronikus kezeléssel és a massa rögzítése lényegesen javult. Az akkumulátorok az Amperóra kapacitásérték kb. 10-15-szörös értékű áramával terhelhetők /pl. 60 Aó-s akkumulátor 900 A-rel/. Az akkumulátorok nagy sorozatu gyártásban vannak.

A gőzturbina-generátor egység 4 kW-os példánya elkészült.

Fentiekben tulmenően kezdeményező és irányító tevékenységet végzett az izzó állapotú elektrodinamikus fémmegmunkálások, a cink-oxid típusú félvezetők, valamint a villamos járművek fejlesztése területén. Ez utóbbi 3 db villamos autóbusz és 10 db 2,5 tonnás villamos teherautó megépítését eredményezte. /Ebből 1 db cink-levegő hajtású, 7 kg/kWó fajlagos energia-tartalommal és 150 km-es futási távolsággal./

Lukács József alaptevékenysége a Villamosipari Kutató Intézet vezetése volt az elmúlt 16 évben. Vezetése alatt erősödött az ipar igényeinek figyelembevétele, amit a licenciadíjak jelentős növekedése is tükröz.

Tagja a Magyar Fizikusok Egyesületének, társelnöke a Magyar Elektrotechnikai Egyesületnek. Tagja az Országos Tervhivatal Termeléspolitikai bizottságának, vezeteti a TMB Energetikai Szakbizottságát. 1975 óta tagja a VAITRO /World Association of Industrial and Technoloical Research Organizations/ Végrehajtó Bizottságának. Tagja az IEC és a CIGRÉ Nemzeti Bizottságának.

Oktatási tevékenység keretében a BME-n 10 év óta előadója a "Közvetlen energiaátalakítás" című tárgynak.

A közreadott tudományos, gazdaságpolitikai tanulmányok száma 27, ebből gazdaságpolitikai 7. A megadott szabadalmak száma 15, az eljárás alatt álló szabadalmak száma 9. OMFb tanulmányok kidolgozásában tevékenyen részt vett, részben mint tag /6 db/, részben mint vezető /2 db/.

A munkatársakkal létrehozott szabadalmak évi gyártási volumene több száz millió forintba becsülhető.

Személyes és intézetvezetői tevékenysége alapján az erősáramu iparban mind félvezető elem és készülék vonalon, mind elektrokémiai vonalon profilváltás valósult meg. Több addig hazánkban nem gyártott új termék produkciója indult meg és

jelenleg is folyik.

Prohászka János s.k.
az MTA rendes tagja

Vajda György s.k.
az MTA rendes tagja

Kémiai Tudományok Osztálya

HARDY GYULA

Születési hely: Budapest év: 1928.
Szűkebb szakterülete: műanyagkémia
Akadémiai levelező tagságának kelte: 1976.
Jelenlegi munkahelye: Műanyagipari Kutatóintézet,
Budapesti Műszaki Egyetem Mű-
anyag- és Gumiipari Tanszék
Beosztása: intézeti igazgató, tanszékvezető
egyetemi tanár

Levelező taggá választása /1976/ óta folytatta különböző
folyadékkristályos monomerek szintézisét és munkatársaival
vizsgálta azok polimerizációjának, kopolimerizációjának tör-
vényszerűségeit, a keletkezett polimerek és kopolimerek szer-
kezetét kialakító tényezők felderítését.

Általános módszerré fejlesztették ki az elegyedési tar-
tományok meghatározását etalon vegyületekkel, a folyadékkris-
tályos polimerizálódó és kopolimerizálódó elegy, valamint po-
limerek, illetve kopolimerek valódi folyadékkristályos szer-
kezetének identifikálására.

Vizsgálatai alapján elsőként adta meg a folyadékkristá-
lyos polimerek klasszifikációját, az egyes osztályok szerke-
zeti sajátosságait.

Fizikai és kémiai bizonyítékokkal alátámasztva írta le
az un. aperiodikus helix szerkezetet, amely a folyadékkristá-
lyos polimerek meghatározott csoportjára jellemző és amely a
kis molekulatömegű folyadékkristályos vegyületeknél nem is-
mert.

Kimutatta, hogy folyadékkristályos monomerek kopolimeri-
zációjában a kopolimer összetételét a monomerek relatív reak-
cióképességén kívül a polimerizálódó rendszer folyadék-szerke-
zete is befolyásolja.

Az oldalcsoportban mezogén csoportokat tartalmazó folyadékkristályos polimerek tulajdonságai és kémiai szerkezete közötti kapcsolat felderítésére sokoldaluan vizsgálta az un. térköztartó csoportok /spacer/ hosszának hatását a keletkező polimer szerkezetére, fázisállapotaira és kis molekulatömegű vegyületekkel való elegyedési viselkedésére. Ezen vizsgálataik alapján a folyadékkristályos polimerek háromkomponensű termodinamikai rendszereknek /főlánc, spacer, mezogén-csoport/ tekinthetők. Ezen felismerések alapján elméletileg valószínűsítették az üvegesedési hőmérséklet csökkenésének lehetséges útját. Olyan folyadékkristályos polimereket állítottak elő, amelyek 250-280°C-os hőmérsékleti tartományban valódi folyadékkristályos állapotban vannak.

A folyadékkristályos polimerek vizsgálatán tulmenően munkatársaival számos speciális polimert szintetizáltak és vezettek be a hazai fotoanyag iparba, mezőgazdaságba, gyógyszeriparba, orvosi-gyógyászati és sebészeti gyakorlatba, opto-elektromos területre.

Ezzel meggyőző bizonyítékát szolgáltatotta annak, hogy a polimerkémia és polimerfizika legújabb eredményei a népgazdaság legkülönbözőbb területén a műszaki haladást, nemzetközi versenyképességet segíthetik elő. Ezen speciális feladatok ellátására megfelelően felkészült, tudományos műhellyel rendelkezőnk, amelynek létrehozása, a kutatók kiképzése Hardy Gyula érdeme.

Az eredmények nemzetközi elismerését jól mutatja Hardy Gyula felkérése tekintélyes tudományos fórumokon előadás tartására.

Eredményeik nemzetközi elismerését fémjelzik kutatási együttműködések neves külföldi kutató intézményekkel.

Holló János s.k.
az MTA rendes tagja

Pungor Ernő s.k.
az MTA rendes tagja

Schay Géza s.k.
az MTA rendes tagja

Tüdős Ferenc s.k.
az MTA rendes tagja

NAGY FERENC

Születési hely: Debrecen év: 1927.

Szűkebb szakterülete: fizikai kémia

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1965.

Jelenlegi munkahelye: MTA Központi Kémiai Kutató
Intézete

Beosztása: tudományos osztályvezető

Kutatási tevékenysége a katalitikus hidrogénezés részfo-
lyamatainak vizsgálatára terjedt ki. 1965-ben, az MTA levele-
ző tagjának történt megválasztása után ez képezte székfoglaló
előadásának tárgyát is.

A későbbiekben vizsgálatait kibővítette a gáz - szilárd
rendszerekre is, meghonosítva a TPD /hőmérséklet programozott
deszorpció/ technikáját, és az eredmények értékelésére első-
nek alkalmazta a matematikai logikát. A folyadékfázisú katali-
tikus hidrogénezési vizsgálatait kibővítette az oxidációval,
és új módszert vezetett be jelzett vegyületeknek a katalizátor
felületén reakció közben lejátszódó adszorpciójának mérésére.
Ezt a területet Horányi György munkatársa később önállóan vit-
te tovább, és ebből védte meg doktori disszertációját.

1959-1969 között az MTA KKKI igazgatóhelyettese, 1969-71
között pedig annak igazgatója volt. Az Intézet szervezésén tul-
részt vett az MTA, TFT, TMB munkájában, számos esetben volt
opponens, alapító tagja, jelenleg pedig elnöke a Kinetika és
Katalízis Munkabizottságnak. Több ciklusban volt TMB szakbi-
zottsági elnök, jelenleg a TMB plénümának tagja. Szabó Zoltán
akadémikus szerkesztésében megjelent Heterogén katalízis című
könyvben ő állította össze a kinetikai fejezetet. 1982-től az
ELTE TTK Szerzetlen és Analitikai Kémiai Tanszék tanszékvezető
professzora. Az Egyetemnek már korábban címzetes professzora
volt, és Reakciókinetika címmel évekig tartott főkollégiumot.
A Szovjet és Magyar Tudományos Akadémia közös kiadása nemzetkö-
zi folyóiratának, a React. Kinet. atal. Lett. szerkesztőbizott-
ságának magyar társelnöke.

1971-től kezdve a KKKI új profiljának megfelelően ipari
katalitikus folyamatok, mint a katalitikus reformálás és aro-
más izocianátok előállításának kidolgozásával foglalkozik. Ez u-
tóból több szabadalom is készült, melyekben társszerző. A
reformáló katalizátorok modifikálására új eljárást, a fémad-
szorpciót alkalmazta azzal a módosítással, hogy a fémleválást
az adszorbeált H_2 oxidációja révén valósítja meg. Ez a témakör
elektrokémiaiag is számos alaputatási eredményt hozott, sőt
különböző fémek forrasztására szabadalom is született, melyben
szintén társszerző. Felismerte a Pt-án adszorbeált H_2 retardá-
ló hatását a katalitikus hidrogénezésben, valamint ennek befo-
lyását a reformálási reakciók kinetikai strukturájára. Levele-
ző taggá választása /1965/ óta 131 közleménye jelent meg társ-
szerzőkkel, ebből 61 hazai, magyar nyelvű, 34 az Actában és
36 külföldi, illetve nemzetközi folyóiratokban.

Több előadást tartott hazai és nemzetközi fórumokon. Rendszeresen meghívták előadástartásra a Szovjetunióba a folyadékfázisú katalitikus reakciók kongresszusára. A Müncheni Egyetemre Gerischer professzortól meghívást kapott az elektrohidrogénezéssel kapcsolatos kutatásainak bemutatására.

Kutatási eredményeinek gyakorlati realizálásaként 6 szabadalom társszerzője, melyek közül kettőt a gyakorlatban is megvalósítottak. Ilyen irányú munkásságát az Akadémia kiváló feltaláló címmel jutalmazta.

Különböző magyar fórumok többször kérték fel összefoglaló közlemény, illetve előadás összeállítására.

Márta Ferenc s.k.
az MTA rendes tagja

Szabó Zoltán Gábor s.k.
az MTA rendes tagja

Biológiai Tudományok Osztálya

DÉNES GÉZA

Születési hely: Orosháza   év: 1925.
Szűkebb szakterülete: biokémia, molekuláris biológia
Akadémiai levelező tagságának   kelte: 1973.
Jelenlegi munkahelye: MTA Központi Kémiai Kutató
Intézete
Beosztása: tudományos tanácsadó

Akadémiai levelező taggá történt választása óta változatlan intenzitással végez tudományos kutatómunkát. Korábbi vizsgálatait folytatásaként azokat a tényezőket kutatta, melyek az enzimszint szabályozásában szerepet játszanak. Uttörő szerepet játszott a sebesség szabályozó allosztérikus enzimek transzfer ribonukleinsavakkal és más fehérjékkel történő kölcsönhatás kutatásban, mely kölcsönhatásnak enzimszint szabályozó szerepe van mikroorganizmusokban.

Az elmúlt évek során egy új munkaterület kidolgozásához fogott hozzá. A vizsgált probléma az, hogy nukleozid analógok hogyan alkalmazhatók mint kemoterápiás szerek kórokozó mikroorganizmusok ellen. Az állati szervezetben a táplálékkal bejutó nukleinsavak nukleozidokká bomlanak le és ezek felszívódás után az ujonnan szintetizálódó nukleinsavak építőköveivé válnak. Elvileg tehát nukleozid analógok is befolyásolhatják a

a nukleinsav szintézist, akár mert gátolják a természetes nukleozidok nukleozid-trifoszfáttá történő átalakulását és ezen keresztül a nukleinsav szintézisét, vagy maguk alakulnak át trifoszfátokká és így gátolják a nukleinsav szintézist, vagy abba beépülve abnormális nukleinsav szerkezetet hoznak létre. A kérdés vizsgálatára, annak felismerésére vezette, hogy az állati szervezetben a timidinkináz specificitása igen szűk és 5-szubsztituált dezoxiuridin analógokat nem, vagy csak olyan magas szubsztrátkoncentráció mellett képes foszforizálni, mely "in vivo" állatkísérletben nem fordul elő. Ezért az 5-szubsztituált dezoxiuridin származékok /timidin analógok/ nem épülnek be a normális állati sejt nukleinsavaiba és nem toxikusak. Ha a fertőző mikroorganizmus tartalmaz olyan timidinkinázt, mely képes a nukleozid analógot foszforizálni, úgy a keletkező trifoszfát vagy gátolja a nukleinsav szintézist, vagy beépülve abnormális strukturát hoz létre, mint a kettős szálu DNS vírusok esetében /herpes vírus, himlő vírus, stb./ bekövetkezik, és kemoterápiás hatást mutat. A különböző 5-szubsztituált dezoxiuridin származékok enzimatisz átalakulásának vizsgálata alapján sikerült megfelelő stabilitású vegyületeket kiválasztani, illetve olyan vegyületeket találni, melyek gátolják a nukleozid analógok lebomlásának legfontosabb enzimjét, az uridin foszforilazt.

Ki kell emelni Dénes Géza iskolateremtő munkásságát. Fiatal és ma már középkorú munkatársai közül többen szerezték meg a kandidátusi és tudományok doktora fokozatot.

Dénes Géza igen jó oktató. Mind az egyetemi oktatás területén, mind különböző továbbképzők aktív előadója. Az MTA számos bizottságának tagja. Az alapkutató és a gyakorlat közötti kapcsolat kiépítésén állandóan dolgozik, amit az is mutat, hogy a Chinoin Gyógyszer- és Vegyészeti Gyár Kutatási Tanácsának tagja.

Szabó Gábor s.k.
az MTA rendes tagja

Straub F. Brunó s.k.
az MTA rendes tagja

JERMY TIBOR

Születési hely: Lőcse

év: 1917.

Szükebb szakterülete:

kísérletes rovarökológia és etológia, növényvédelmi rovartan

Akadémiai levelező tagságának

kelte: 1976.

Jelenlegi munkahelye:

MTA Növényvédelmi Kutató Intézet

Beosztása:

nyugalmozott intézeti igazgató

1978-ban történt nyugdíjba vonulásáig a Növényvédelmi Kutató Intézet igazgatójaként közvetlenül irányította az intézetben folyó rovarökológiai, -etológiai és -fiziológiai kutatásokat, majd az UD Department of Agriculture és a Washington State University együttes meghívására 1978-79-ben egy éven át dolgozott az USDA Yakima Agricultural Research Laboratory-ban /Yakima, WA/, ahol megszervezte és megindította a burgonyabogár elleni védekezés új biológiai alapokra helyezéséhez szükséges rovarökológiai és etológiai alapkutatásokat. Ottani munkája során a helyi félsivatagi növényfajokban olyan határos táplálkozási inhibitorokat talált, amelyek a konvencionális inszekticidekkel szemben egyre inkább ellenállóvá váló rovarok ellen alkalmazhatók lesznek. A burgonyabogár nőstény szexferomonjára vonatkozó kutatásai elsőként derítették fényt a levélbogarak szexuális kémiai kommunikációjának mechanizmusára.

Hazatérése óta változatlan intenzitással folytatja kutató munkáját az MTA Növényvédelmi Kutató Intézetében. Javaslatára 1980-ban a Centre for Overseas Pest Research /London/ és az MTA Növényvédelmi Kutató Intézetének munkatársai közös program alapján kezdték vizsgálni a fitofág rovarok táplálkozási inhibitorokkal szemben kialakuló habituációját. E vizsgálatok első ízben mutatták ki, hogy ilyen jellegű habituáció a polifág rovarfajokban kialakulhat, s hogy ez a központi idegrendszerben beálló változásokra vezethető vissza.

Vizsgálatai alapján kimutatta, hogy a fitofág rovarok kemoreceptorai a növények "biokémiai profilját" érzékelik, mely az egyes rovarfajokra vonatkoztatva specifikus. A növények rovarrezisztenciáját számos szekunder és primer növényi anyag jelenléte, illetve hiánya okozza.

A fitofág rovarok és a növények közötti kölcsönhatás evolúcióját illetően a korábban általánosan elfogadott koevolúciós elmélet tarthatatlanságát bizonyította és helyette a szekvenciális evolúció elméletét dolgozta ki, mely a két élőlénycsoport együttes evolúciójának aszimmetriáját hangsúlyozza.

Az általa megszervezett agroökoszisztéma-kutatások, amelyekben az MTA NKI kutatóin kívül több kutatóintézet és egyetemi tanszék vesz részt, a különböző mértékben kemizált téli alma és a monokulturás, illetve vetésforgóban termesztett kukorica állományok kártevőinek populáció-dinamikáját befolyásoló természetes szabályozó mechanizmusok feltárását célozzák. A még folyamatban lévő program során már eddig is figyelemre méltó eredmények születtek, melyek egyrészt általános ökológiai szempontból fontosak, másrészt a kártevők elleni integrált védekezés kidolgozásában hasznosíthatók.

Az utóbbi években is több alkalommal hívták meg európai és amerikai egyetemekre és kutatóintézetekbe előadások tartására. Az UNDP és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség felkérésére részt vett nemzetközi kutatási programok kidolgozásában.

Iskolateremtő munkásságát bizonyítja, hogy volt közvetlen munkatársai közül többen szereztek meg a kandidátusi, illetve a tudományok doktora fokozatot, sőt egyikük levelező tagságra való ajánlása is folyamatban van.

Mint osztályelnökhelyettes, 1980 óta tevékenyen vesz részt az osztály vezetésében. 1976 óta az osztály könyv- és folyóiratkiadási felelőse. Az Akadémia több bizottságának volt, illetve jelenleg is tagja. Széleskörű szakmai-társadalmi tevékenységet fejt ki mint a Magyar Biológiai Társaság alelnöke, az MBT Ökológiai Szakosztályának elnöke, a Magyar Agrártudományi Egyesület Növényvédelmi Társaságának tb. elnöke és a Magyar Rovartani Társaság választmányának örökös tagja.

Életművének elismeréseként - két volt munkatársával együtt - 1983-ban Állami Díjban részesült.

Balogh János s.k.
az MTA rendes tagja

Kaszab Zoltán s.k.
az MTA rendes tagja

Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

FALUSNÉ SZIKRA KATALIN

Születési hely: Moszkva

év: 1924.

Szükebb szakterülete:

szocializmus politikai gazdaságtana

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1976.

Jelenlegi munkahelye:

Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Politikai Gazdaságtan Tanszék

Beosztása:

egyetemi tanár

Tudományos tevékenysége az MTA levelező tagjává választása - 1976 - óta szélesedett, sokrétűbbé és egyúttal karakterisztikusabbá vált. Fő kutatási területe továbbra is a bérelmélet és a jövedelemelosztás kérdései. Ebben a témakörben levelező taggá választása óta mintegy negyven tanulmánya, cik-

ke jelent meg, két önálló könyvet irt.

Munkásságának jellegzetessége az elméleti és gyakorlati, valamint az ideológiai nézőpont ötvözése, a különösen aktuális kérdésekkel való foglalkozás. A gazdasági reform gyakorlati előrehaladását nemegyszer a megmerevedett sémák, az elavult elméleti tételek akadályozzák. Falusné Szikra Katalin a maga vizsgálódási területén jelentős segítséget nyújtott ezek túlhaladásához. Az elsők között - esetenként elsőként - foglalkozott olyan elvi-ideológiai kérdésekkel, mint a munka szerinti elosztás korszerű értelmezése, a kismagántulajdon helyzete gazdaságunkban; olyan új jelenségekkel, mint a magas személyi jövedelmek és a lakossági vagyonosodás problémái, stb.

Az elméleti kérdések tisztázásához való hozzájárulásával a gyakorlati gazdaságpolitikát is támogatta a helyes irányvonal kialakításában. Kutatásai folyamatosan, vagy alkalmanként kapcsolódtak különböző országos vezető szervek, így az Országos Tervhivatal, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a Pénzügyminisztérium, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal, stb. tevékenységéhez.

Tanulmányainak jelentős része idegen nyelven is megjelent, azokra külföldön is felfigyelnek, reagálnak. A szocialista országok közös kutatásaiban való aktív részvételéért a szocialista országok tudományos akadémiái társadalomtudományi alelnökeinek értekezlete 1980-ban nemzetközi díjjal tüntette ki.

Cikkei, könyvei az egyetemi és egyéb oktatásban széles körben használt forrásmunkák. Mint a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem tanára, magásfoku oktató, tudományos és nevelő tevékenységet fejt ki.

Kornai János s.k.
az MTA rendes tagja

Sipos Aladár s.k.
az MTA rendes tagja

Bognár József s.k.
az MTA rendes tagja

Kulcsár Kálmán s.k.
az MTA rendes tagja

Erdős Péter s.k.
az MTA rendes tagja

SIMAI MIHÁLY

Születési hely: Budapest év: 1930.
Szűkebb szakterülete: világgazdaság, világgazdasági prognosztika, nemzetközi gazdaságpolitika
Akadémiai levelező tagságának kelte: 1976.
Jelenlegi munkahelye: MTA Világgazdasági Kutató Intézete
Beosztása: igazgatóhelyettes

1976-ban választották a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává.

Az azóta eltelt 8 esztendő során nemcsak saját munkássága mélyült el és terjedt ki szélesebb horizontokra, hanem a hazai és a szocialista világgazdasági kutatás fejlődéséhez is igen nagy mértékben járult hozzá.

Simai Mihály ugyanis nem elvont /absztrakt/ világgazdasági teóriákban gondolkodik, hanem azon dinamikus és sokoldalú folyamatok, hatások és kölcsönhatások összességében, amelyek a mai többközpontu világgazdasági rendszert jellemzik. A többközpontuság a különböző tényezőkre is jellemző, amelyek a mai világgazdasági folyamatokat befolyásolják, de regionális értelemben is igaz; hiszen a Japán körül kialakuló délkeletázsiai gazdasági centrum egyben növekvő terepet játszik a világnépesség gazdasági előrehaladásában. A különböző folyamatok alakulását meghatározó tényezők közül Simai figyelme nemcsak az áruforgalomra és a monetáris problémákra terjedt ki - noha ezeket is nagy biztonsággal érzékeli és elemzi -, hanem a technikai fejlődésre - a technikai transzferhez kapcsolódó jelenségvilágot is beleértve -, a tudományos tendenciákra, felfedezésekre és kapcsolódásokra, az infrastruktúrais fejlődésre, a nemzetközi politikai összefüggésekre, a világnépesség növekedésére, megoszlására és élelmezésére, hiszen közép és hosszabb távon e tényezők a világgazdaság és a világkereskedelem alakulását döntő mértékben befolyásolják.

A prognózisokban, tehát a várható, illetve a befolyásolni kívánt jövőben való gondolkodás írásainak és tudományos tevékenységének másik jellemző meghatározója. A jelenségek tudományos érzékelése és valóságos jelentkezése közötti időszakot úgy tekinti, mint a lehetséges és szükséges cselekvés és előkészület időszakát. Ily módon képes a jövő felvázolását a jelen feladataival összekötni. E gondolkodásmód és alkotói módok természetesen nem a mult elemzésének és tanulságainak elvetését jelenti; ellenkezőleg, a hosszabb időszakok

értékelése és ezekkel kapcsolatos köznekvenciáknak a jövőre történő vetítése a problémák megközelítésében igen nagy szerepet játszik. A történelmi "lépték" ilyen értelemben a jövőre nézve is igaz.

A prognózisok ilyen módon történő felfogása a mai kölcsönös függőségekkel teli világgazdaságban elvezet a nemzetgazdasági értelemben vett racionális cselekvés szükségességéhez. E racionális cselekvést azonban szintén konkrétan kell megközelíteni. Nemcsak és nem is elsősorban arra van szükség, hogy a komparatív költségek tanának módosult formában való érvényességét bizonyítsuk, hanem azon természeti tőkében, társadalmi-gazdasági-műszaki-infrastrukturális-értékesítési és döntési képességekben rejlő lehetőségek kihasználását, amelyek révén e lehetőségek előnyökké transzformálhatók /alakíthatók/.

Ezért jelent munkásságában is lényeges előrehaladást, midőn a világgazdaság különböző folyamatai és a magyar gazdaság racionális viselkedési formái /alternatívái/ között hoz létre kapcsolatot.

Levelező taggá történt megválasztása óta három fontos művet irt, négy könyvet szerkesztett és 44 jelentős tanulmányt publikált hazai és külföldi folyóiratokban.

Munkásságában lényeges elemet jelentett a világgazdaság nemzetköziesedésének, valamint a kölcsönös világgazdasági függőségek és konfliktusok kutatása.

Figyelemreméltó ujszerűséggel közelítette meg a fejlődő országok problémáit is, midőn a harmadik világban kialakult állami vezetés gazdaságpolitikai és gazdaság szervezési képességét vetette össze a megoldásra váró problémák jellegével és nehézségi fokával.

1982 óta a műszaki-gazdasági fejlődés globális összefüggéseivel foglalkozik és a technikai transzfer magyarországi helyzetét és problémáit elemző és összegző tanulmányt készített.

Közismert tény, hogy Simai Mihály mind tudományos, mind nemzeti közéletünkben igen aktív és lényeges szerepet játszik.

Az MTA Világgazdasági Kutató Intézetében betöltött igazgatóhelyettesi munkakörén túl elnöke a fejlődő országok problémáival foglalkozó koordináló bizottságnak, kezdeményezte és irányítja az MTA intézetközi békekutató központjának megszervezését és e minőségeiben igen fontos nemzetközi konferenciákat rendezett.

Alelnöke a Magyar Közgazdasági Társaságnak és e minőségében rendkívüli mértékben járult és járul hozzá a hazai közgazdasági tudomány nemzetközi kapcsolatainak megerősítéséhez és kiterjesztéséhez.

1978 óta az ENSz gyermekalapja végrehajtó tanácsának alelnöke. Egyetemi tanár a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem világgazdasági tanszékén, ahol a közgazdász továbbképzés keretében a nemzetközi gazdasági kapcsolatok szakoktatását tervezte meg új formában.

Számos nemzetközi tudományos, szakmai és politikai tanácskozáson és külföldi egyetemen adott elő; öregbitvén ezzel a magyar közgazdaságtudomány jóhírét.

Bognár József s.k.
az MTA rendes tagja

Kulcsár Kálmán s.k.
az MTA rendes tagja

Csikós-Nagy Béla s.k.
az MTA rendes tagja

Sipos Aladár s.k.
az MTA rendes tagja

Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya

KAPOLYI LÁSZLÓ

Születési hely: Ujpest

év: 1932.

Szűkebb szakterülete:

bányászati rendszerelmélet, kőzetmechanika, ásványvagyongazdálkodás, energiga-gazdálkodás, komplex nyersanyag- és energiahordozó hasznosítás

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1979.

Jelenlegi munkahelye:

Ipari Minisztérium

Beosztása:

miniszter

Nagyszabású szakmai tevékenysége a levelező taggá választása óta az ipari, gazdaságpolitikai vezetői feladatai mellett is hihetetlen mértékben fokozódott. Az 1979-84 közötti időszakban igen aktív, eredményes, hazai és nemzetközi vonatkozásaiban is elismert tudományos tevékenységet mondhat magáénak.

Tudományos tevékenysége rendkívül széles és szerteágazó jellege mellett alapvetően két irányvonalat követ. Az egyik szorosabban a bányászati, feldolgozás kérdések köré csoportosul, mint pl. a kőzetek bányászati szempontból fontos tulajdonságainak laboratóriumi meghatározása, az alumíniumszilikátok új technológiájával történő feldolgozása, a dikalciumszi-

likátok polimorfizmusának felhasználása a feldolgozási folyamatában, az új bányászati technológiák /hidromechanizáció, mikroorganizmusok/ alkalmazási lehetőségének és feltételeinek meghatározása, stb. Ezek a tudományos eredményei egy hazánkban meglehetősen hiányzó láncszemét adják az ásványi nyersanyagok ipari nyersanyaggá való konvertálásának, mégpedig az eddig ismertektől eltérő, új eljárásokkal, illetve lehetőségek bemutatásával.

Tevékenységének másik irányvonala mind érdeklődésének sokirányúságában, mind intenzitásában egyedülálló a földtudományok körében. A nyersanyag- és komplex ásványvagyon gazdálkodás, a természeti erőforrások rendszer- és függvényszemléletű értékelése, az energiagazdálkodás és energiapolitika témakörében átfogó jellegű, a kérdések elvi alapjait is magába foglaló 4 szakkönyve jelent meg. A szilárd elméleti alapok kifejtését az Ásványi eredetű természeti erőforrások rendszer- és függvényszemlélete /Akadémiai Kiadó, Bp., 1981. p.768./ c. könyvében adja meg. A nyersanyagok hasznosításának ez az új szemlélete az ő nevéhez fűződik, bizonyos tételei nemzetközi vonatkozásban is új teljesítménynek számítanak. A nyersanyagok és a technika bonyolult kapcsolatainak e szerves, minden lényeges szempontot felölelő elmélete nemcsak hazánk nyersanyaggazdálkodásának alapjait adja meg, hanem nagyobb távlatra is globális megoldást kínál.

Az elmúlt hat év alatt nyomtatásban mintegy 50 tudományos dolgozata jelent meg, köztük 10 külföldön, illetve idegen nyelven. A szakmai-tudományos konferenciákon az ásványvagyon kutatás és gazdálkodás, a számítástechnika, a korszerű bányászati módszerek alkalmazása, a rendszerelmélet, az energiagazdálkodás témakörökben 30 magyar és idegen nyelvű előadást tartott. Gondolatai külföldi körökben /pl. Római Klub/ is érdeklődést, kedvező reflexiót váltottak ki. Munkásságának döntő szerepe van a hazai eredmények nemzetközi elismerésében.

Munkássága a föld- és bányászati tudományok körében új kutatási irányzatot jelölt ki, a hazai ipar egyre szélesebb területén irányítja, több témában személyesen vezeti a kutató-fejlesztő tevékenységet. A hazai bányászat olyan új nézőpontot nyert működése nyomán, amely szorosabban beépíti a nyersanyag kitermelő ipart az ország teljes gazdasági és felgyorsult nemzetközi vérkeringésébe, kitágítva egyúttal annak jövőbeni lehetőségeit is. Szakmai, ipari, gazdasági-, illetve iparpolitikai rendezvényeken mintegy 100 előadást tartott, ezek közül 15 külföldön hangzott el. Egyéb szakmai jellegű szerepléseinek /megnyitó, hosszabb interjú/ száma is meghaladja az 50-et. Ezek során többek között a hazai alumíniumgyártás, a szénbányászat, a kombinatív energetikai stratégia problémáinak megoldásával foglalkozott.

Kutató munkája mellett rendszeresen részt vesz az egyetemi oktatásban. A nyersanyagkutatás kérdéséről az ELTE TTK-n, a bányászati rendszerelméletről az NME Bányamérnöki Karán tart rendszeresen előadásokat.

Tudományszervezői, utánpótlásnevelő tevékenysége is kiemelkedő. Több akadémiai bizottság vezetőjeként eredményes munkát végzett, az MTA X. Osztály tudományos bizottságainak átszervezésében vezető szerepet vállalt. Rendszeresen részt vállal a TMB munkájában, bíráló bizottságokban és a vizsgáztatásban.

A hazai bányászat, valamint az energetikai iparág fejlesztési koncepciójának és irányainak kidolgozásában vezető, aktív szerepet tölt be. Az ország energiasztruktúrájának átalakításában, az energiatakarékos rendszerek kifejlesztésében irányításával jelentős eredmények születtek. Tudományos, ipar-irányító munkája elismeréseként 1983-ban Állami Díjat kapott.

Pécsi Márton s.k.
az MTA rendes tagja

Martos Ferenc s.k.
az MTA rendes tagja

Zambó János s.k.
az MTA rendes tagja

Nemecz Ernő s.k.
az MTA rendes tagja

Bognár József s.k.
az MTA rendes tagja

KLIBURSZKYNÉ VOGL MÁRIA

Születési hely: Rákospalota év: 1912.

Szükebb szakterülete: geokémia

Akadémiai levelező tagságának kelte: 1973.

Jelenlegi munkahelye: nyugdíjas

Beosztása: --

Levelező taggá történt megválasztása óta változatlanul aktív tudományos és sokrétű közéleti tevékenységet fejtett ki. Szükebb szakterületének, a geokémiának a művelésében tevékenységét három főirányban fejtette ki, mely munkásság egy része már levelező taggá történő megválasztását is megelőzte, azonban ez a tevékenység, és főleg eredményeinek kiteljesedése 1973 utánra huzódott át.

A kezdeti időszakban figyelmét geokémiai-ásványtani vizsgálati módszerek /szinképanalitikai nyomelemvizsgálatok, izotóp geokémia, termoanalitikai módszerek/ hazai kifejlesztésére és elterjesztésére fordította. A módszerek birtokában fogott hozzá az alkalmazott geokémia műveléséhez. Ezirányu, legnagyobb volumenű munkája a hazai ritkaelem-kutatás megszervezése és irányítása volt. E több, mint 10 éves ciklust felölelő munka zárószakasza már az 1973 utáni időszakra huzódott át. E kutatások eredményeként kijelölték a ritkaelem-kutatás szempontjából perspektivikus területeket, amelyeken a kutatások még ma is folyamatban vannak. Elméleti és gyakorlati tapasztalatait a Műszaki Könyvkiadónál 1974-ben megjelent "A területi geokémiai kutatás elméleti és gyakorlati módszerei", valamint az Akadémiai Kiadó gondozásában 1978-ban megjelent "Theory and Practice of Regional Geochemical Exploration" c. könyvében foglalta össze.

Másik kutatási iránya a nyomelemeknek a növénytermesztésben és az állategészségügyben játszott szerepének a tanulmányozása volt. Munkásságát részben a Magyar Állami Földtani Intézetben, nagyobb volumenben pedig az ország mezőgazdasági kutatóhelyein fejlesztették és vitték tovább.

Legújabb kutatási területe a kőzetképződés, kőzetátalakulás folyamatainak geokémiai módszerekkel való megközelítése, illetve a nyomelemek megoszlási törvényszerűségének a vizsgálata a kőzetképződés során keletkezett ásványokban /The Significance of Trace Elements in Solving Petrogenetic Problems. Athén, 1983/.

Az elmúlt évtizedekben rendkívül aktív tudományos, közéleti tevékenységet fejtett ki. 1973-tól tagja az MTA Elnökség Szociális Bizottságának, elnöke volt a CODATA MNB Földtudományi Albizottságának, a Nemzetközi Geokémiai és Kozmókémiai Asszociáció MNB-nek. Tagja a X. Osztály Földtani Tudományos Bizottságának. A X. Osztály bizottságaiban kifejtett értékes munkáján kívül éveken át tevékeny részt vállalt más osztályok tudományos bizottságainak munkájában is /Analitikai Kémiai Bizottság, Termoanalitikai Munkabizottság/.

Tevékeny résztvevője a tudományos minősítési eljárásoknak számos értekezés opponenseként, vizsga-, illetve bírálóbizottsági tagként, vagy elnökeként. Egy cikluson át tagja volt a TMB Földtani, Bányászati Szakbizottságának is.

Tiszteleti tagja a Magyarhoni Földtani Társulatnak, s tagja a Földtani Közlöny Szerkesztőbizottságának.

Grasselly Gyula s.k.
az MTA rendes tagja

Martos Ferenc s.k.
az MTA rendes tagja

Hazay István s.k.
az MTA rendes tagja

Szádeczky-Kardoss Elemér s.k.
az MTA rendes tagja

III.

JAVASLATOK AKADÉMIAI LEVELEZŐ TAGSÁGRA

Filozófiai és Történettudományok Osztálya

ANCSEL ÉVA

Születési hely: Budapest év: 1927.
Szűkebb szakterülete: társadalomfilozófia, etika
A tudomány doktora fokozat
elnyerésének kelte: 1983.
Jelenlegi munkahelye: Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Filozófia II. Tanszéke
Beosztása: egyetemi tanár

JUHÁSZ GYULA

Születési hely: Bia év: 1930.
Szűkebb szakterülete: az uj- és a legujabbkori diplo-
mácia- és eszmetörténet
A tudomány doktora fokozat
elnyerésének kelte: 1978.
Jelenlegi munkahelye: MTA Történettudományi Intézete,
Marx Károly Közgazdaságtudományi
Egyetem
Beosztása: tudományos tanácsadó, egyetemi
tanár

KARDOS LAJOS

Születési hely: Rákospalota év: 1899.
Szűkebb szakterülete: általános és összehasonlító pszichológia
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1955.
Jelenlegi munkahelye: --
Beosztása: nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanár

MAKKAI LÁSZLÓ

Születési hely: Kolozsvár év: 1914.
Szűkebb szakterülete: gazdaságtörténet, művelődés-történet
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1970.
Jelenlegi munkahelye: MTA Történettudományi Intézete, Debreceni Református Teológia
Beosztása: tudományos tanácsadó, professzor

PATAKI FERENC

Születési hely: Szentés év: 1928.
Szűkebb szakterülete: szociálpszichológia
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1983.
Jelenlegi munkahelye: MTA Pszichológiai Intézete, ELTE Bölcsészettudományi Kar Szociológiai Tanszék
Beosztása: intézeti igazgató, egyetemi tanár

Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya

DARÓCZY ZOLTÁN

Születési hely: Bihartorda év: 1938.
Szűkebb szakterülete: függvényegyenletek és egyenlőt-
lenségek
A tudomány doktora fokozat
elnyerésének kelte: 1975.
Jelenlegi munkahelye: Kossuth Lajos Tudományegyetem
Természettudományi Kar Matema-
tikai Intézete
Beosztása: igazgató, egyetemi tanár,
rektorhelyettes

KROÓ NORBERT

Születési hely: Budapest év: 1934.
Szűkebb szakterülete: szilárdtestfizika, optika,
neutronfizika
A tudomány doktora fokozat
elnyerésének kelte: 1968.
Jelenlegi munkahelye: MTA KFKI Szilárdtestfizikai
Kutató Intézete
Beosztása: intézeti igazgató

T. SÓS VERA

Születési hely: Budapest év: 1930.
Szűkebb szakterülete: kombinatorika és számelmélet
A tudomány doktora fokozat
elnyerésének kelte: 1980.
Jelenlegi munkahelye: Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar Analízis
Tanszéke
Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár

ZAWADOWSZKI ALFRÉD

Születési hely: Budapest év: 1936.
Szűkebb szakterülete: szilárdtestfizika
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1969.
Jelenlegi munkahelye: MTA KFKI Szilárdtest Kutató Intézet
Beosztása: tudományos tanácsadó, címzetes egyetemi tanár

Agrártudományok Osztálya

BARABÁS ZOLTÁN

Születési hely: Budapest év: 1926.
Szűkebb szakterülete: öntermékenyülő növények nemesítése
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1980.
Jelenlegi munkahelye: MÉM Gabonatermesztési Kutató Intézete
Beosztása: tudományos főosztályvezető

HORN PÉTER

Születési hely: Budapest év: 1942.
Szűkebb szakterülete: állattenyésztés, állatgenetika
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1981.
Jelenlegi munkahelye: Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola, Sertés- és Kisállattenyésztési Intézet
Beosztása: főigazgató, intézeti igazgató

KLEMENT ZOLTÁN

Születési hely: Budapest év: 1926.
Szűkebb szakterülete: növénykórtan, fitobakteriológia
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1977.
Jelenlegi munkahelye: MTA Növényvédelmi Kutató Intézete
Beosztása: tudományos osztályvezető

Orvosi Tudományok Osztálya

ECKHARDT SÁNDOR

Születési hely: Budapest év: 1927.
Szűkebb szakterülete: belgyógyászat, kemoterápia, klinikai onkológia
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1984.
Jelenlegi munkahelye: Országos Onkológiai Intézet, Orvostovábbképző Intézet Klinikai Onkológiai Tanszéke
Beosztása: főigazgató-főorvos, tanszékvezető egyetemi tanár

SIMONOVITS ISTVÁN

Születési hely: Bácskeresztur év: 1907.
Szűkebb szakterülete: társadalomegészségügy, egészségügyi szervezés, transzfuziológia, magzati fejlődés
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1976.
Jelenlegi munkahelye: Országos Haematológiai és Vértranszfúziós Intézet
Beosztása: főigazgató

VIZI E. SZILVESZTER

Születési hely: Budapest év: 1936.
Szűkebb szakterülete: gyógyszeratan, idegtudomány
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1977.
Jelenlegi munkahelye: MTA Kisérleti Orvostudományi Kutató Intézete, Orvostovábbképző Intézet Farmakológiai Tanszéke
Beosztása: tudományos igazgatóhelyettes, tanszékvezető egyetemi tanár

Műszaki Tudományok Osztálya

CSURGAY ÁRPÁD

Születési hely: Budapest év: 1936.
Szűkebb szakterülete: elektronikus áramkörök elmélete, elektronikus rendszerépítés technológiája
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1973.
Jelenlegi munkahelye: MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézete
Beosztása: tudományos tanácsadó

FINTA JÓZSEF

Születési hely: Kolozsvár év: 1935.
Szűkebb szakterülete: építészet /építőművészet/
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1984.
Jelenlegi munkahelye: Lakó- és Kommunális Épületek Tervező Vállalat
Beosztása: irodavezető

FORGÓ LÁSZLÓ

Születési hely: Budapest év: 1907.
Szűkebb szakterülete: hőtechnika, hőerőgépek, energia-
gazdálkodás
A tudomány doktora fokozat
elnyerésének kelte: 1965.
Jelenlegi munkahelye: Energiagazdálkodási Intézet
Beosztása: főszakértő

KEVICZKY LÁSZLÓ

Születési hely: Ráckeve év: 1945.
Szűkebb szakterülete: irányításelmélet, közelebbről az
adaptív optimális irányítás, fo-
lyamatidentifikáció és számító-
gépes folyamatirányítás
A tudomány doktora fokozat
elnyerésének kelte: 1980.
Jelenlegi munkahelye: MTA Számítástechikai és Auto-
matizálási Kutató Intézete
Beosztása: tudományos főosztályvezető

Biológiai Tudományok Osztálya

SZÉKELY GYÖRGY

Születési hely: Püspökladány év: 1926.
Szűkebb szakterülete: neurobiológia
A tudomány doktora fokozat
elnyerésének kelte: 1971.
Jelenlegi munkahelye: Debreceni Orvostudományi Egyetem
Anatómiai Intézete
Beosztása: igazgató

VIDA GÁBOR

Születési hely: Budapest év: 1935.
Szűkebb szakterülete: genetika, evolúciókutatás
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1973.
Jelenlegi munkahelye: Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar Genetikai
Tanszék
Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár

Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

HERCZEGH GÉZA

Születési hely: Nagykapos év: 1928.
Szűkebb szakterülete: nemzetközi jog
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1979.
Jelenlegi munkahelye: JPTE Állam- és Jogtudományi Kar,
Nemzetközi Tanszéke
Beosztása: dékán, egyetemi tanár

HOCH RÓBERT

Születési hely: Budapest év: 1926.
Szűkebb szakterülete: szocialista gazdaság, életszin-
vonal és árrendszer elmélete és
tervezése
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1972.
Jelenlegi munkahelye: MTA Közgazdaságtudományi Inté-
zete, MSZMP KB Politikai Főis-
kola Politikai Gazdaságtan Tan-
széke
Beosztása: tudományos igazgatóhelyettes,
egyetemi tanár

Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya

BIRÓ PÉTER

Születési hely: Budapest év: 1930.
Szűkebb szakterülete: fizikai geodézia
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1974.
Jelenlegi munkahelye: Budapesti Műszaki Egyetem
Felsőgeodéziai Tanszéke
Beosztása: tanszékvezető egyetemi tanár

MÉSZÁROS ERNŐ

Születési hely: Budapest év: 1935.
Szűkebb szakterülete: légkörfizika és levegőkémia
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1970.
Jelenlegi munkahelye: Országos Meteorológiai Szolgálat
Központi Légkörfizikai Intézete
Beosztása: igazgató, címzetes egyetemi tanár

Interdiszciplináris jelölés

BÖKÖNYI SÁNDOR

Születési hely: Vállaj év: 1926.
Szűkebb szakterülete: archeozoológia, régészet
A tudomány doktora fokozat elnyerésének kelte: 1970.
Jelenlegi munkahelye: MTA Régészeti Intézete
Beosztása: igazgató, címzetes egyetemi tanár

